

Broedvogels zeegroentesnijgebieden Oosterschelde

inventarisatie 2022

Auteurs

S. Hoek, W.M. Janse & M.S.J. Hoekstein

Titel: Broedvogels zeegroentesnijgebieden Oosterschelde

Subtitel: inventarisatie 2022

Contactpersoon DPM: Floor Arts
Email: floor@deltamilieu.nl
Telefoon: 06-22783429

Status uitgave: definitief
Rapport nr.: 2022-09
Datum uitgave: 2 september 2022
Samenstellers: Sabine Hoek
Wendy Janse
Mark Hoekstein

Aantal pagina's inclusief bijlagen: 66

Naam en adres opdrachtgever: Provincie Zeeland

Akkoord voor uitgave: Directie Deltamilieu Projecten
P.S. Roege

Paraaf:

Graag citeren als: Hoek S., W.M. Janse & Hoekstein M.S.J. 2022. Broedvogels zeegroentesnijgebieden Oosterschelde. Inventarisatie 2022. Deltamilieu Projecten rapportnummer 2022-09. Deltamilieu Projecten, Vlissingen.

Deltamilieu Projecten is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Deltamilieu Projecten; opdrachtgever vrijwaart Deltamilieu Projecten voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Deltamilieu Projecten / Provincie Zeeland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Deltamilieu Projecten, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

deltamilieu
PROJECTEN

Postadres
Postbus 315
4100 AH Culemborg
info@deltamilieu.nl
deltamilieuprojecten.nl

Bezoekadres
Edisonweg 53D
4382 NV Vlissingen
T: 0118 466 280

Samenvatting

De Provincie Zeeland verleent vergunningen voor het recreatief snijden van zeegroenten in de Oosterschelde. Met deze vergunning mogen snijders zelfstandig een toegewezen natuurgebied betreden om zeekraal en lamsoor te snijden. Het gaat in totaal om zeven gebieden. In deze gebieden wilde de provincie een betere bescherming van (potentiële) broedvogels verwezenlijken door de gebieden wekelijks op kwetsbare broedvogels te laten controleren en zo nodig hierop de looproute in te stellen. Deltamilieu Projecten is gevraagd door provincie Zeeland om deze wekelijkse broedvogelinventarisatie uit te voeren. Er is geïnventariseerd in de periode van 15 april tot en met 2 juli, een totaal van 12 weken. De territoria en waarnemingen van alle broedvogels zijn geleverd in de vorm van verspreidingskaarten. Om een volledig beeld te vormen van de situatie op de schorren, is ook de ervaring met de zeegroenten-snijders, recreatie en looproutes opgenomen in dit rapport.

Er zijn in totaal 190 territoria van broedvogels gevonden binnen de zeven snijgebieden. 107 van deze territoria behoorden tot rode-lijstsoorten bontbekplevier, gele kwikstaart, graspieper, kneu, slobbeend, tureluur en veldleeuwerik. In ieder snijgebied waren territoria van minstens twee rode-lijstsoorten. De broedvogeldichtheid over alle schorren bedraagt 2,38 territoria per hectare. Ieder snijgebied bleek belangrijk te zijn voor vogels tijdens het broedseizoen.

Tijdens de inventarisatie werd vastgesteld dat betredingen van een schor leiden tot de verstoring van vogels. De vogels vliegen op of gaan heftig alarmeren. Dit gedrag kan leiden tot een lager broedsucces; het is voor deze vogels dus essentieel dat de verstoring in de snijgebieden zoveel mogelijk wordt geminimaliseerd.

Een onderdeel van de opdracht was het beschrijven van de ervaring met de looproute in Schor Rattekaai, en het eventuele aanpassen hiervan. Er bevonden zich een aantal territoria van broedvogels op de looproute, de nesten zelf zijn niet gevonden, er is ook niet specifiek naar gezocht. De bebording bij de snijgebieden kan worden verbeterd. Er valt ook winst te behalen door ervoor te zorgen dat snijders zich daadwerkelijk beperken tot de grenzen van het snijgebied.

Uit dit rapport blijkt dat de zeegroentensnijgebieden veel gebruikt worden door broedvogels. Kennis van de vogels, naast kennis van het gedrag van gebiedsgebruikers is nodig om onderbouwde beslissingen te nemen omtrent het snijden van zeegroenten.

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Beschrijving gebieden	5
1.2	Werkwijze	7
2	Broedvogels op de schorren	9
2.1	Overzicht van broedvogels.....	9
2.2	Schorren van Anna Jacobapolder oost	11
2.3	Schorren van Anna Jacobapolder west	11
2.4	Schor Oesterput	12
2.5	Schor Rattekaai	13
2.6	Schorren van Sint Annaland	14
2.7	Schor 't Stelletje.....	15
2.8	Schor bij Viane	16
3	Mensen op de schorren	18
3.1	Snijders van zeegroenten	18
3.2	Recreatie	20
3.3	Ervaring met looproutes bij Schor Rattekaai	20
3.4	Bebording	22
4	Discussie.....	26
5	Literatuur.....	27
	Bijlage 1: territoriumkaarten per soort.....	28
	Bijlage 2: informatiebijlage bij de door de Provincie Zeeland verstrekte vergunningen.....	59
	Bijlage 3: weersomstandigheden tijdens bezoeken	65

1 Inleiding

De Provincie Zeeland verleent vergunningen voor het recreatief snijden van zeegroenten in de Oosterschelde. Met deze vergunning mogen snijders zelfstandig een toegewezen natuurgebied betreden om zeekraal en lamsoor te snijden. De vergunning wordt digitaal aangevraagd via de website van de Provincie Zeeland of via een analoog aanvraagformulier bij de zeven gemeenten aan de Oosterschelde. De volgorde waarin aanvragen worden behandeld wordt bepaald door middel van loting. Volgens de vergunning mag 2,5 kg per vergunning per dag worden gesneden, terreinbeheerders geven toestemming voor 1 kg. Het is de bedoeling dat hiermee alleen zeegroenten worden verzameld voor eigen consumptie. Een andere toevoeging van de terreinbeheerders is dat de toegestane tijd beperkt wordt tot twee uur voor en twee uur na laag water. Het gaat in totaal om zeven gebieden. In deze gebieden wil de provincie een betere bescherming van (potentiële) broedvogels verwezenlijken door de gebieden wekelijks op kwetsbare broedvogels te laten controleren en zo nodig hierop de looproute in te stellen.

Deltamilieu Projecten is gevraagd door provincie Zeeland om deze wekelijkse broedvogelinventarisatie uit te voeren. Er is geïnventariseerd in de periode van 8 april tot met 7 juli, een totaal van 12 weken. De inventarisatie is uitgevoerd volgens de BMP methode van SOVON. Met deze methode worden de territoria van broedvogels binnen de schorren bepaald. De territoria en waarnemingen van alle broedvogels worden geleverd in de vorm van verspreidingskaarten. Om een volledig beeld te vormen van de situatie op de schorren, is ook de ervaring met de zeegroentesnijders, recreatie en looproutes opgenomen in dit rapport.

De situatie op Schor Rattekaai verschilt van die van de overige schorren omdat er een looproute aanwezig is. Deltamilieu Projecten is gevraagd deze looproute te analyseren en eventueel aan te passen. Aan de ervaring met deze looproute wordt in dit rapport aandacht besteed. Tot slot volgt er een discussie van de resultaten van de inventarisatie en de opgedane kennis tijdens dit onderzoek.

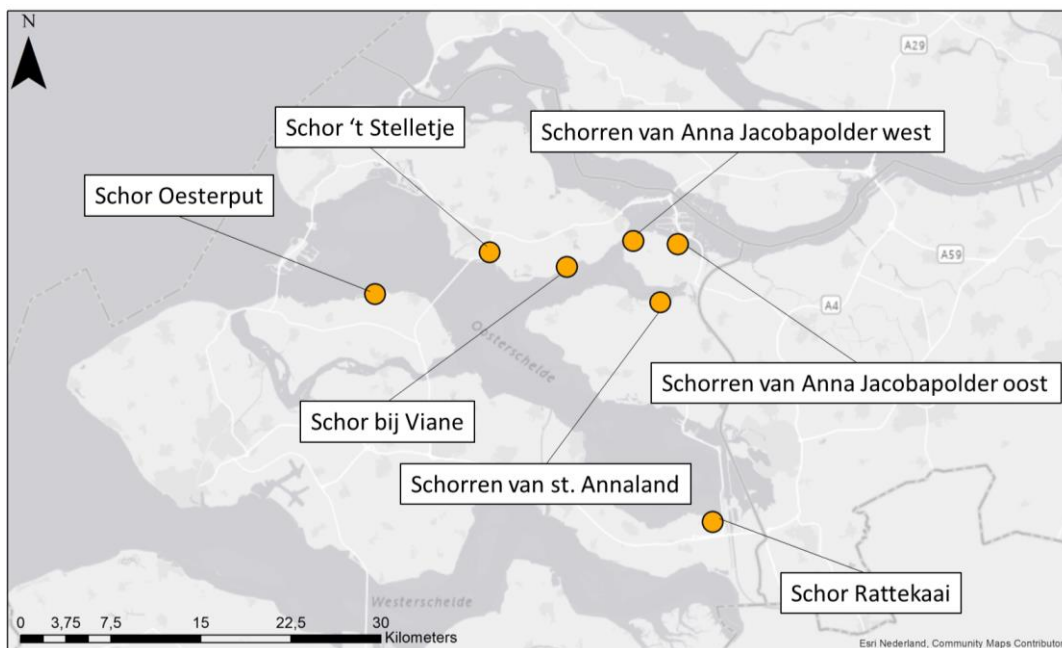
Schor Rattekaai is geïnventariseerd door ZZP'er Bram Roobol. Het veldwerk van de rest van de schorren is uitgevoerd door medewerkers Sabine Hoek, Wendy Janse, Dirk van Straalen, Mark Hoekstein, Maarten Sluijter en Floor Arts.

Disclaimer

De studie betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Deze beoordeling is gebaseerd op veldonderzoek en deskundigenoordeel. Veldonderzoek is altijd een momentopname. Deltamilieu Projecten waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

1.1 Beschrijving gebieden

De zeven zeegroentesnijgebieden die onderdeel uitmaken van dit onderzoek zijn Schor Oesterput, Schor 't Stelletje, Schorren van Anna Jacobapolder west, Schorren van Anna Jacobapolder oost, Schor bij Viane, Schorren van Sint Annaland en Schor Rattekaai. Deze zeven natuurgebieden liggen verspreid op Schouwen-Duiveland, Noord- en Zuid-Beveland en Tholen, weergegeven in figuur 1. De beheerders en eigenaren van de gebieden zijn weergegeven in tabel 1, evenals het aantal vergunningen dat per gebied is vrijgegeven voor het snijden van zeegroenten. De vergunningen voor het snijden zijn geldig van 15 april tot en met 2 juli. Op het Schor Rattekaai was het door de beheerder toegestane snijgebied kleiner dan dat door de Provincie Zeeland was gedefinieerd.

Figuur 1: De locaties van de zeegroentesnijgebieden waarin de broedvogelinventarisatie heeft plaatsgevonden.

Tabel 1: Overzicht van de zeegroentesnijgebieden, de beheerders, eigenaren en het aantal vergunningen dat per gebied is verstrekt.

Gebied	Beheerder	Eigendom	Aantal vergunningen
Oesterput (8,6 ha)	Het Zeeuwse Landschap	Het Zeeuwse landschap	18
Schor bij Rattekaai (28,7 ha)	Natuurmonumenten	De Staat (Infrastructuur en Waterstaat) & Erfpacht (recht van) Natuurmonumenten	65
Schorren van Sint Annaland (18 ha)	Staatsbosbeheer	Staatsbosbeheer *	50
Schorren van Anna-Jacobapolder west (9,1 ha)	Het Zeeuwse Landschap	Vanaf de dijk de eerste ca. 25 meter is eigendom van Waterschap Scheldestromen, daarna eigendom Het Zeeuwse Landschap	58
Schorren van Anna-Jacobapolder oost (21,2 ha)	Het Zeeuwse Landschap	Vanaf de dijk de eerste ca. 25 meter is eigendom van Waterschap Scheldestromen, daarna eigendom Het Zeeuwse Landschap	48
Schor bij Viane (8,1 ha)		De Staat (Infrastructuur en Waterstaat)	35
Schor 't Stelletje (3,8 ha)		Waterschap Scheldestromen	10

1.2 Werkwijze

Veldwerk

Alle soorten broedvogels werden geïnventariseerd volgens de uitgebreide territoriumkartering (Hustings et al. 1985) conform de normen van het Broedvogel Monitoring Project (Vergeer et al 2016). Ieder gebied is dertien keer bezocht. Elf keer in de periode dat snijden toegestaan was: tussen 15 april en 2 juli. Ieder snijgebied is tevens één keer bezocht vóór het snijseizoen en één keer ter nacontrole. De gebieden zijn op verschillende tijdstippen bezocht, en bij verschillend getijde. Deze bezoekgegevens zijn opgenomen in bijlage 3. Om ieder schor gelijkwaardig te inventariseren is er gevarieerd welk schor vroeg op de dag bezocht werd. De waarnemingen werden grotendeels direct ingevoerd in de mobiele applicatie Avimap, via deze app kunnen de waarnemingen online in het BMP-programma van Sovon worden ingevoerd.

Interpretatie veldkaarten

De interpretatie van online ingevoerde waarnemingen gebeurde met het Autoclusterprogramma dat is ontwikkeld door Sovon. Dit programma volgt strikt de normen van het BMP en hanteert de richtlijnen uit de handleiding van het BMP-project (Vergeer et al 2016) van SOVON. De website van Sovon biedt vervolgens een tool voor automatische clustering van broedvogelterritoria. Dat betekent dat de bepaling van het aantal territoria geheel automatisch gebeurt. In een enkel geval is bij de bepaling van de aantallen achteraf afgeweken van de uitkomsten van het programma, dit wordt in de tekst vermeld. De inventarisatiemethode is gebaseerd op het karteren van territoria. Een territorium wordt aangenomen wanneer binnen het onderzoeksgebied voldoende geldige waarnemingen zijn gedaan binnen soortspecifieke datumgrenzen. Dit betekent dat de feitelijke broedplaats niet bekend hoeft te zijn en soms zelfs buiten het onderzoeksgebied kan liggen.

Het weer tijdens het broedseizoen van 2022

Het weer tijdens de inventarisatierondes, en het weersverloop van het gehele broedseizoen beïnvloeden de resultaten van de broedvogelinventarisatie. Het weer kan een effect hebben op de kwaliteit van de waarnemingen, maar ook op de aantallen en het broedsucces van vogels. Een beschrijving van de omstandigheden bij de bezoeken aan de snijgebieden is opgenomen in bijlage 4. In dit hoofdstuk wordt het weer tijdens dit onderzoek algemeen beschreven, aan de hand van de maandelijkse overzichten van het KNMI (bron knmi.nl).

April

De gemiddelde temperatuur in april 2022 lag tussen de 9,3°C en 9,8°C. Na de eerste tien koele, natte dagen was de maand droog en zonnig met temperaturen rond of iets boven normaal. De meeste weerstations telden 19 à 20 droge dagen. Ondanks de vele droge dagen was het met 61 mm een natte maand, in vergelijking met het gebruikelijke 42 mm. De Bilt telde drie vorstdagen, dit is volgens de norm.

Mei

De maand mei was vrij warm, de gemiddelde temperatuur was 14,0°C, waar het langjarig gemiddelde 13,4°C is. Gedurende de maand liepen de temperaturen geleidelijk op tot boven de 20°C. De eerste zomerse dag was 15 mei, met 25°C in de Bilt. Op 19 en 20 mei waren er enkele onweersbuien. De hoeveelheid neerslag lag met 49mm niet ver van het gemiddelde. De eerste helft van de maand was bijzonder droog, in de eerste tien dagen van de maand viel er geen neerslag. Grote hoeveelheden neerslag vielen pas op 19 en 20 mei, wanneer een lijn met onweersbuien met veel hagel, neerslag en zware windstoten over het land trok. Na twee rustige dagen waren er op 23 mei opnieuw stevige onweersbuien. Ondanks deze buien was het toch een vrij zonnige maand.

Juni

De temperatuur in juni was gemiddeld 17,1 °C, het langjarig gemiddelde is 16,2 °C. Op 6 juni waren er talrijke buien. Er was veel bewolking en vooral op 5 en 6 juni viel er veel regen, soms ook met onweer. Er stond ook vrij veel wind. Het weer stabiliseerde op 9 juni, hier begon de meest zonnige en droge periode. Op 17 juni werd het zomers warm. Op 24 juni werd de warmte weer verdreven door stevige regen- en onweersbuien. De laatste dagen verliepen zomers, met veel zon en bovengemiddelde temperaturen. De maand was uiteindelijk vrij nat, maar met grote plaatselijke verschillen. Juni was met 282 uren zon tegen het gemiddelde van 212 zeer zonnig en de vijfde zonnige maand op rij.

Juli

Juli was een normale maand wat betreft de temperatuur, het was gemiddeld 18,6 °C in De Bilt. In het begin van de maand lagen de temperaturen iets onder de normaal. Op 12 en 13 juli werd het warmer door de invloed van het hogedrukgebied boven ons land. Dit waren zomerse dagen, gevolgd door een aantal koudere dagen. Op 17 juli werd het opnieuw zomers warm. 19 juli was de warmste dag, waarbij er meerdere warmterecords zijn gebroken. Op 21 juli was er veel bewolking en plaatselijk langdurige regen. Vanaf 23 juli was het opnieuw zonnig en droog. Met een neerslag van 23 mm was het een bijzonder droge maand, normaal is een neerslag van 78 mm. Het was de zesde zonnige maand op rij, met gemiddeld 258 uren zon tegen een langjarig gemiddeld van 220 uur.

2 Broedvogels op de schorren

2.1 Overzicht van broedvogels

Het totaal aantal territoria dat is vastgesteld in de zeven snijgebieden is 190. Deze territoria behoren tot zestien vogelsoorten.

In ieder snijgebied bevonden zich territoria van vier tot negen vogelsoorten. Het aantal territoria per snijgebied varieert van veertien tot 45. De meest talrijke soorten zijn de graspieper (66 territoria verspreid over de zeven snijgebieden), de rietgors (27 territoria in vijf snijgebieden), de tureluur (25 territoria in zes snijgebieden), de wilde eend (22 territoria in vijf snijgebieden) en de scholekster (20 territoria in zeven snijgebieden). Bijlage 1 bevat de kaarten van de waarnemingen en territoria van de vogelsoorten in ieder snijgebied. In de hierna volgende paragrafen zijn van elk gebied zijn op een kaart alle waarnemingen en de territoria van alle soorten broedvogels weergegeven.

Van de zestien vogelsoorten met territoria staan er zeven op de rode lijst van bedreigde vogelsoorten (van Kleunen et al., 2017). De graspieper, gele kwikstaart, kneu, tureluur en veldleeuwerik zijn daarop geclassificeerd als 'gevoelige soorten'. De bontbekplevier en de slobbeend zijn geclassificeerd als 'kwetsbare soorten'. In totaal waren 107 van de 190 territoria vogelsoorten van rode-lijst. Het overzicht van de territoria per snijgebied is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Overzicht van territoria van vogelsoorten per snijgebied. Territoria die buiten het snijgebied vielen zijn aangegeven tussen haakjes en niet meegenomen in de eindtotalen. Een asterisk bij de soortnaam geeft aan dat de soort volgens de rode lijst 'gevoelig' (*) of 'kwetsbaar' (**) is.

soort	Schor bij Viane	Schor Oosterput	Schor Rattekaai	Schor 't Stelletje	Schorren van Anna Jacobapolder oost	Schorren van Anna Jacobapolder west	Schorren van Sint Annaland	eindtotaal
bergeend	2							2
bontbekplevier **	1			0 (1)				1
gele kwikstaart *				2	3	1	2	8
graspieper *	11	3	13	8 (1)	13	9	9 (1)	66
kievit						1		1
kleine plevier			3					3
kneu *	3							3
krakeend			1		3	1	0 (1)	5
rietgors	5		12		4	2	4	27
rietzanger				1			1	2
scholekster	4 (1)	4	2 (1)	2	6	2 (1)	1	21
slobbeend **					3			3
tureluur *	4	2	5		6	5	3 (2)	25
veldleeuwerik *							1	1
wilde eend	1	5			8	4	4	22
witte kwikstaart				1				1
eindtotaal	31	14	36	14	45	25	25	190

De grootte van de snijgebieden varieert sterk. Schor Oesterput was met 3,8 ha het kleinste snijgebied, Schor Rattekaai was het grootste snijgebied met 28,7 ha.

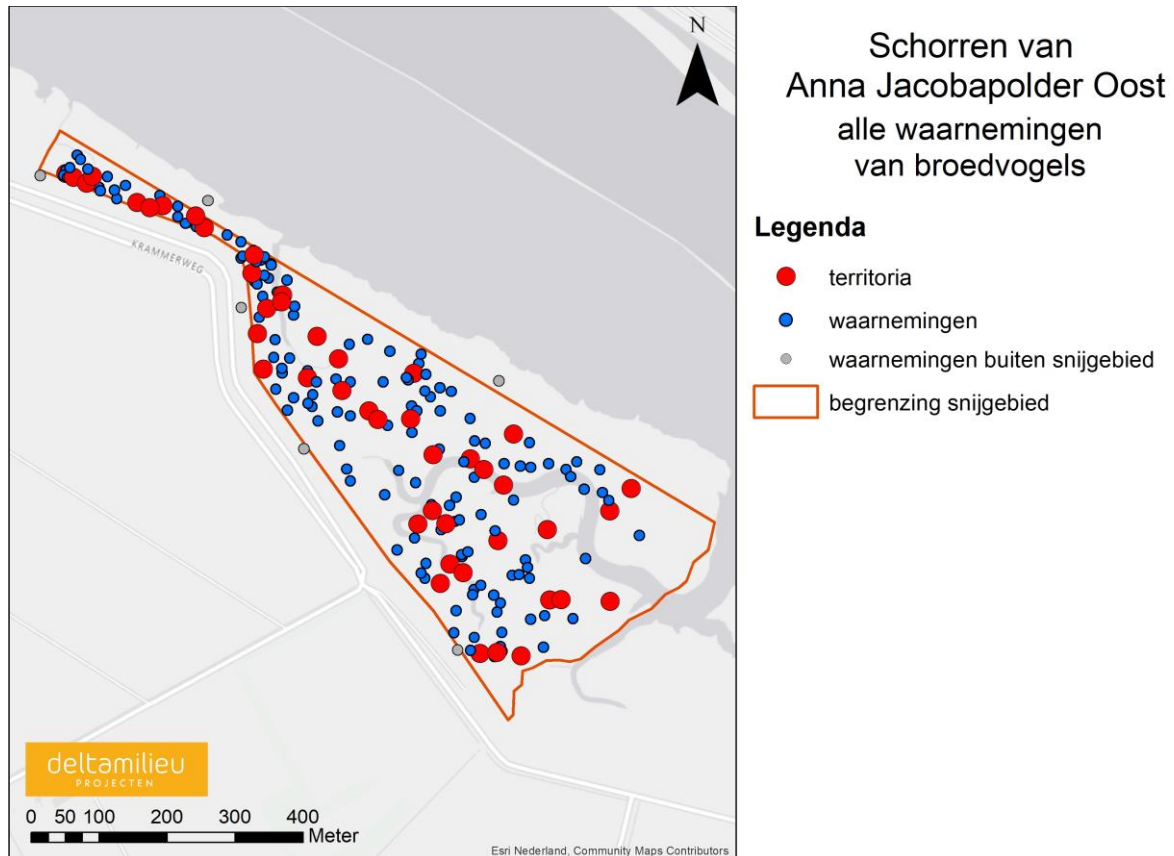
Door het aantal gevonden territoria te delen door de oppervlakte van het schor kan het gemiddeld aantal territoria per ha worden berekend. Hieruit volgt het gemiddeld aantal territoria/ha per snijgebied van elke vogelsoort. Het Schor bij Viane had de grootste dichtheid, met gemiddeld 3,83 territoria/ha. De dichtheid was het kleinst bij Schor Rattekaai, met 1,25 territoria/ha. Gemiddeld over alle schorren is de dichtheid 2,38 territoria /ha. Deze resultaten zijn weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Overzicht van de dichtheden van alle vogelsoorten per snijgebied in territoria/ha. Een asterisk bij de soortnaam geeft aan dat de soort namens de rode-lijst 'gevoelig'(*) of 'kwetsbaar'(**) is.

	Schor bij Viane	Schor Oesterput	Schor Rattekaai	Schor 't Stelletje	Schorren van Anna Jacobapolder Oost	Schorren van Anna Jacobapolder West	Schorren van Sint Annaland	Gemiddelde dichtheid per soort
oppervlakte:	8,1 ha	8,6 ha	28,7 ha	3,8 ha	21,2 ha	9,1 ha	18 ha	
soort								
bergeend	0,25							0,25
bontbekplevier **	0,12							0,12
gele kwikstaart *				0,53	0,14	0,11	0,11	0,22
graspieper *	1,36	0,35	0,45	2,11	0,61	0,99	0,50	0,91
kievit						0,11		0,11
kleine plevier			0,10					0,10
kneu *	0,37							0,37
krakeend			0,03		0,14	0,11		0,10
rietgors	0,62		0,42		0,19	0,22	0,22	0,33
rietzanger				0,26			0,06	0,16
scholekster	0,49	0,47	0,07	0,53	0,24	0,22	0,06	0,30
slobeend **					0,14			0,14
tureluur *	0,49	0,23	0,17		0,28	0,55	0,17	0,32
veldleeuwerik *							0,06	0,06
wilde eend	0,12	0,58			0,38	0,44	0,22	0,35
witte kwikstaart				0,26				0,26
totale dichtheid per snijgebied van alle soorten	3,83	1,63	1,25	3,68	2,12	2,75	1,39	

2.2 Schorren van Anna Jacobapolder oost

Binnen het snijgebied Schorren van Anna Jacobapolder oost zijn acht vogelsoorten met in totaal 45 territoria vastgesteld. Dit is het grootste aantal territoria dat binnen een snijgebied is gevonden. Een groot aantal territoria behoren tot vogelsoorten die op de rode lijst staan; de gele kwikstaart (3), graspieper (13), slobbeend (3) en tureluur (6) hebben in totaal 25 territoria binnen het snijgebied. De rest van de territoria zijn van de kraakeend (3), de rietgors (4), de scholekster (5) en de wilde eend (8). De dichtheid van alle soorten tezamen bedraagt 2,12 territoria/ha.

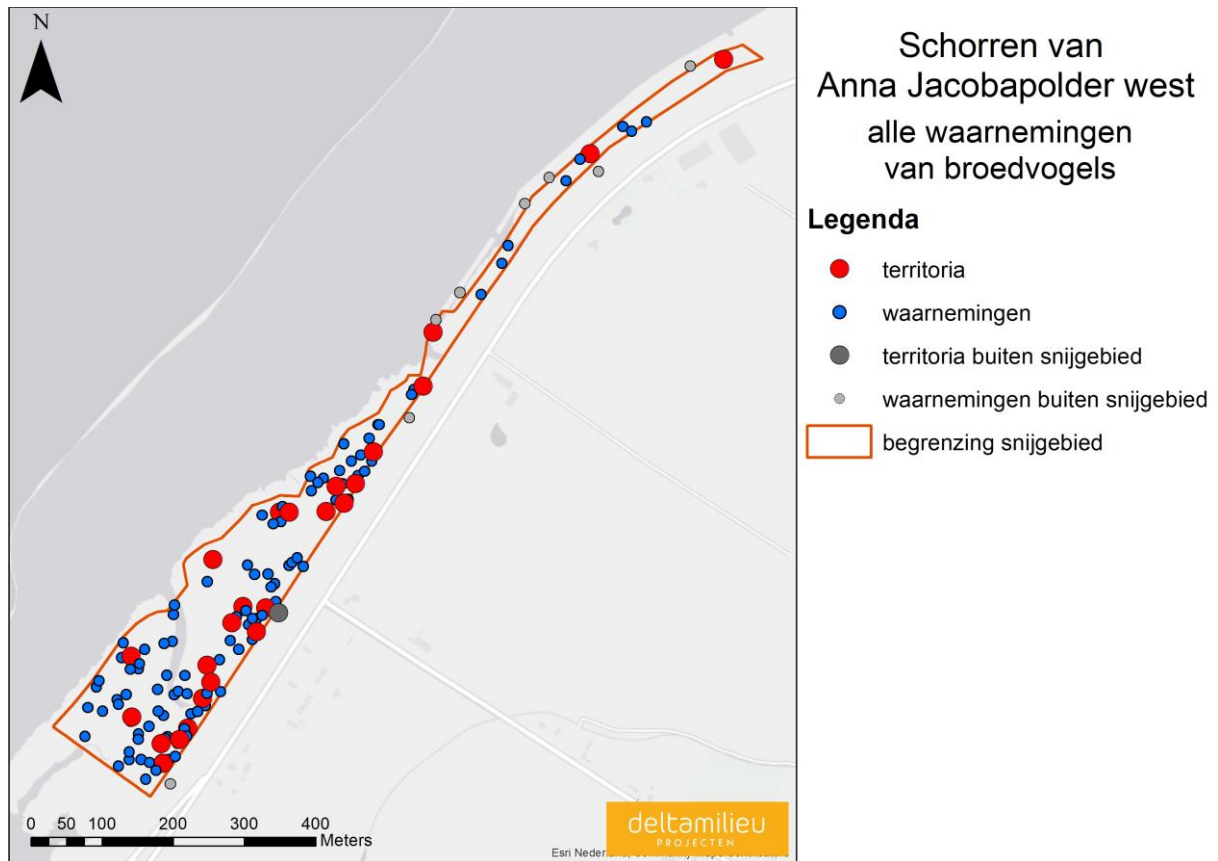

Figuur 2: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schorren van Anna Jacobapolder oost.

2.3 Schorren van Anna Jacobapolder west

Binnen het snijgebied Schorren van Anna Jacobapolder west zijn acht vogelsoorten met in totaal 25 territoria vastgesteld. De rode-lijst-soorten gele kwikstaart (1), graspieper (9) en tureluur (5) hadden 15 territoria binnen het snijgebied. De rest van de territoria betroffen kraakeend (1), rietgors (2), scholekster (2), wilde eend (4) en de kievit (1). De kievit is een opvallende soort, omdat deze doorgaans niet op schorren broedt en er geen territoria van kieviten gevonden zijn in andere snijgebieden. De dichtheid van alle soorten tezamen bedraagt 2,75 territoria/ha.

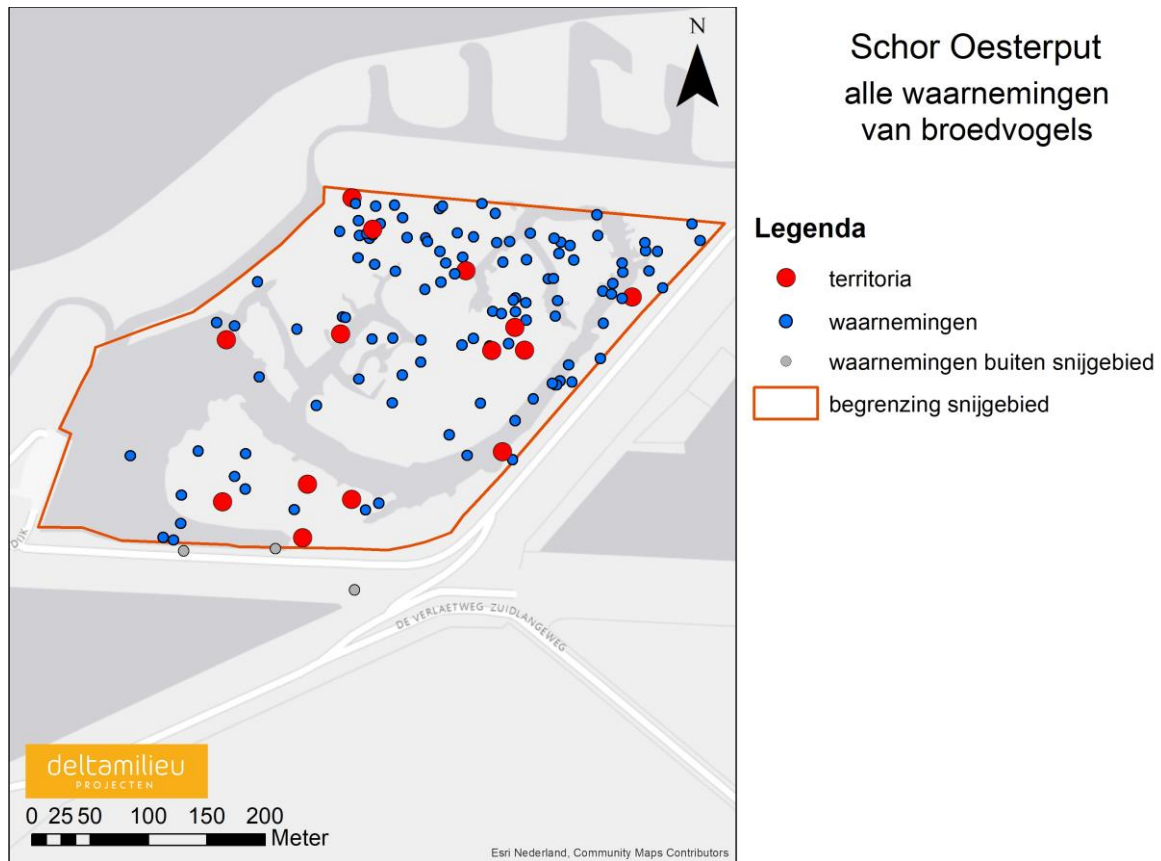
Er werd 1 territorium net buiten de rand van het snijgebied vastgesteld. Hier had een paar scholeksters een nest gebouwd. Op 23 juni lagen er in dit nest 2 eieren en een kuiken dat nog nat was. De scholeksters hadden dit nest op het midden van de dijk gebouwd, en alarmeerden hevig wanneer er iemand in de buurt kwam.

Figuur 3: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schorren van Anna Jacobapolder west.

2.4 Schor Oesterput

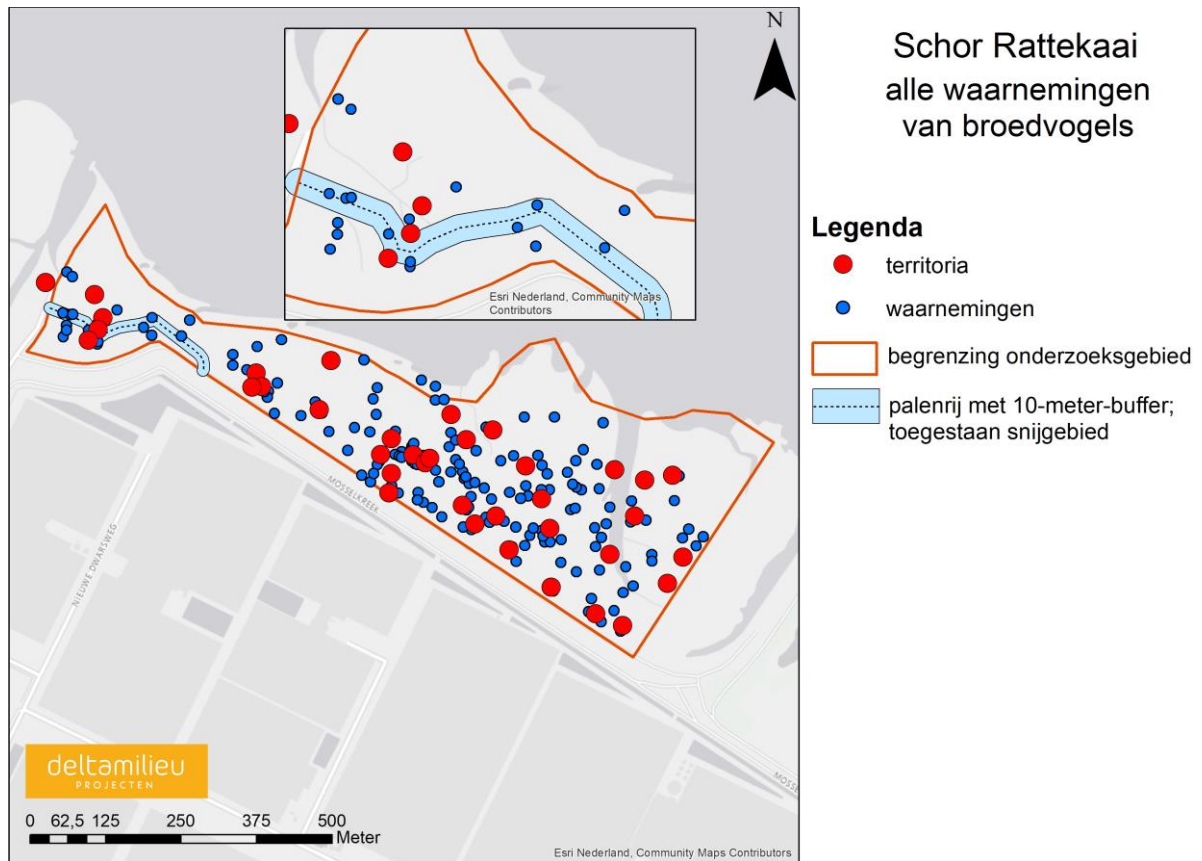
Binnen het snijgebied Schor Oesterput zijn vier vogelsoorten met in totaal 14 territoria vastgesteld. De Rode-lijst-soorten graspieper (3) en tureluur (2) hadden 5 territoria binnen het snijgebied. De rest van de territoria werden bezet door de scholekster (4) en de wilde eend (5). De dichtheid van alle soorten tezamen bedraagt is 1,63 territoria/ha.

Figuur 4: alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schor Oesterput.

2.5 Schor Rattekaai

De buitenrand van het schor was moeilijk bereikbaar en is van grotere afstand bekeken dan de rest. Binnen het snijgebied Schor Rattekaai zijn zes vogelsoorten met in totaal 36 territoria vastgesteld. De Rode-lijst-soorten graspieper (13) en tureluur (5) hadden 18 territoria binnen het snijgebied. De rest van de territoria werden bezet door de krakeend (1), rietgors (12), scholekster (2) en de kleine plevier (3). Schor Rattekaai is het enige schor waarin territoria van de kleine plevier zijn gevonden. Er is een scholeksterterritorium gevonden met een nest buiten de rand van het snijgebied aan de westelijke kant. De dichtheid van alle soorten tezamen bedraagt 1,25 territoria/ha. In vergelijking met de andere schorren is dit relatief laag; een groot deel van dit schor lag onder het niveau van gemiddeld hoogwater en is dus ongeschikt als broedterrein.

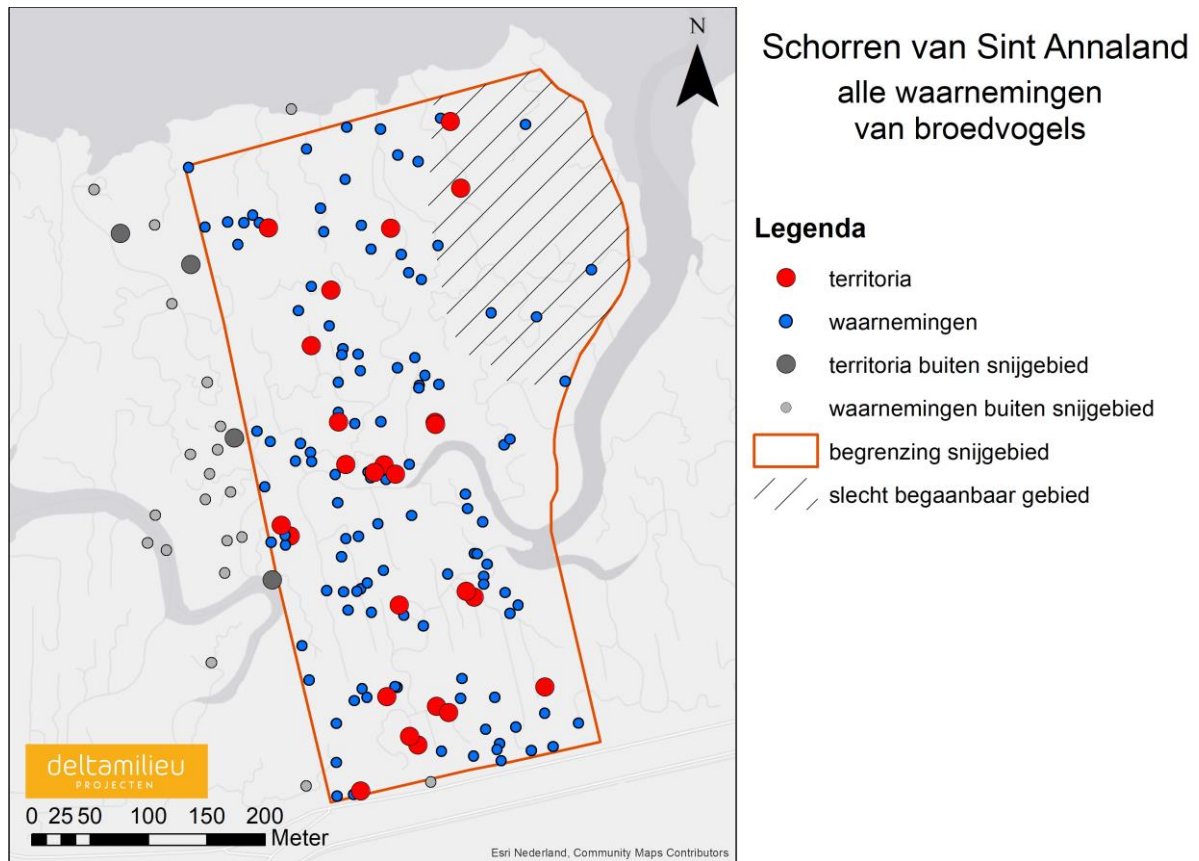
Figuur 5: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het onderzoeksgebied Schor Rattekaai. Het door de beheerder Natuurmonumenten toegestane snijgebied is kleiner dan dat door de Provincie Zeeland was gedefinieerd.

2.6 Schorren van Sint Annaland

Een deel van het snijgebied Schorren van st. Annaland was slecht begaanbaar door de diepe krekens in het schorrenlandschap. Dit gebied is van een iets grotere afstand bekeken dan de rest van het schor.

Binnen het snijgebied Schorren van st. Annaland zijn de meeste vogelsoorten gevonden. Negen vogelsoorten hadden in totaal 25 territoria. De meerderheid van deze territoria waren bezet door rode-lijst-soorten: gele kwikstaart (2), graspieper (9), en tureluur (3) en veldleeuwerik (1) hadden 15 territoria binnen het snijgebied. De veldleeuwerik had geen territoria in andere snijgebieden. De rest van de territoria behoorden tot de rietgors (4), rietzanger (1), scholekster (1) en wilde eend (4).

Er zijn vier territoria buiten het snijgebied vastgesteld. Twee van deze territoria waren van tureluurs die altijd hevig alarmeerden, de aanname is dat deze tureluurs kuikens hadden. Er lag ook een territorium van een krakeend en een van een graspieper net buiten het snijgebied. Deze vier territoria zijn gevoelig voor verstoring, omdat het dijkje tegen de westelijke kant van het snijgebied de meest toegankelijke route is het schor in. De dichtheid van alle soorten tezamen bedraagt 1,39 territoria/ha.

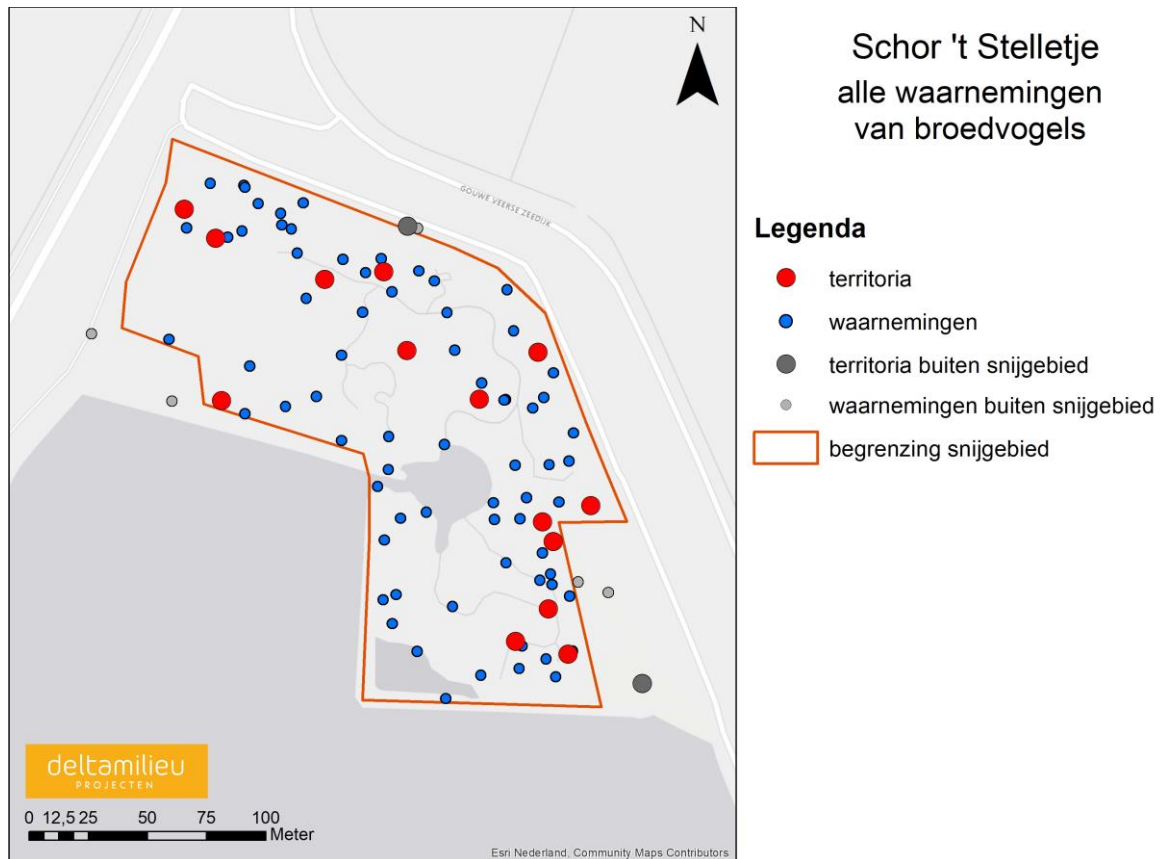
Figuur 6: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schorren van Sint Annaland.

2.7 Schor 't Stelletje

Binnen het snijgebied Schor 't Stelletje waren vijf vogelsoorten met in totaal 14 territoria. Deze territoria behoorden tot de rietzanger (1), de scholekster (2), de gele kwikstaart (2), de graspieper (8) en de witte kwikstaart (1). De vondst van een territorium van de witte kwikstaart was verrassend, aangezien deze niet in andere snijgebieden zijn vastgesteld. Er lag een territorium van een graspieper net buiten de rand van het snijgebied.

Een andere soort met een territorium buiten het snijgebied was de bontbekplevier. Deze heeft een nest gehad op het strandje oostelijk van het schor. Het nest is tijdens het eistadium beschermd met een raster. De kuikens zijn meerdere keren waargenomen in het schor. Soms werden de kuikens niet gezien, maar waren de ouders wel alarmerend aanwezig.

Schor 't Stelletje is een klein snijgebied, maar met 3,68 territoria/ha heeft het de op één na hoogste dichtheid.

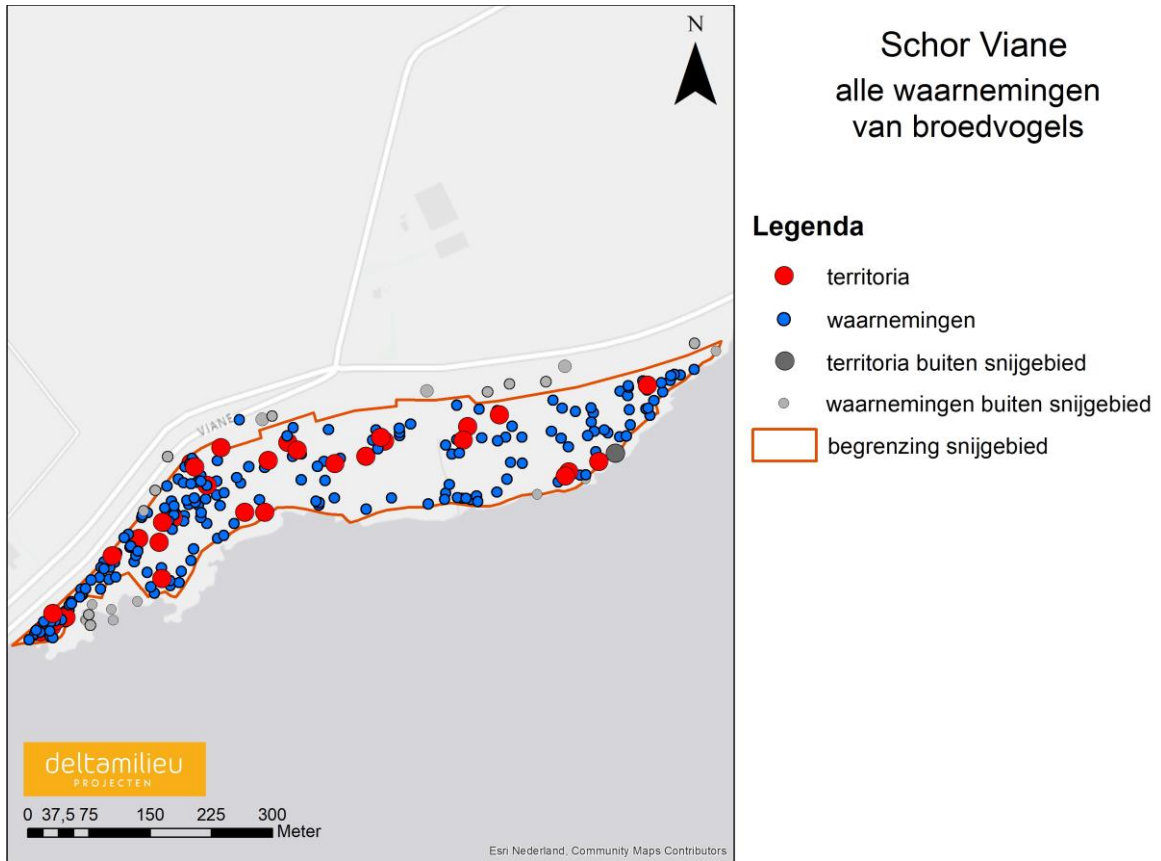
Figuur 7: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schor 't Stelletje.

2.8 Schor bij Viane

Binnen het snijgebied Schor bij Viane zijn 31 territoria vastgesteld van acht vogelsoorten. Negentien van deze territoria behoorden tot rode-lijst-soorten; de bontbekplevier (1), de graspieper (11), de tureluur (4) en de kneu (3). De overige vogelsoorten met territoria waren de bergeend (2), rietgors (5), scholekster (4) en wilde eend (1). Dit was het enige snijgebied waarbij territoria van de bergeend en de kneu zijn vastgesteld. Er is aan de zuidoostelijke kant buiten het snijgebied een scholekster nest vastgesteld.

Een paartje bontbekplevier en een paartje scholekster broedden zeer dicht bij elkaar, op het strandje aan de westelijke kant van het schor. Er zijn een keer twee scholeksterkuikens waargenomen. De eieren van het nest van de bontbekplevier bleek na vijftien dagen verdwenen.

Het Schor bij Viane was met 3,83 territoria/ha het schor met de hoogste dichtheid aan broedvogels.

Figuur 8: Alle waarnemingen en territoria van broedvogels binnen het snijgebied Schor bij Viane.

3 Mensen op de schorren

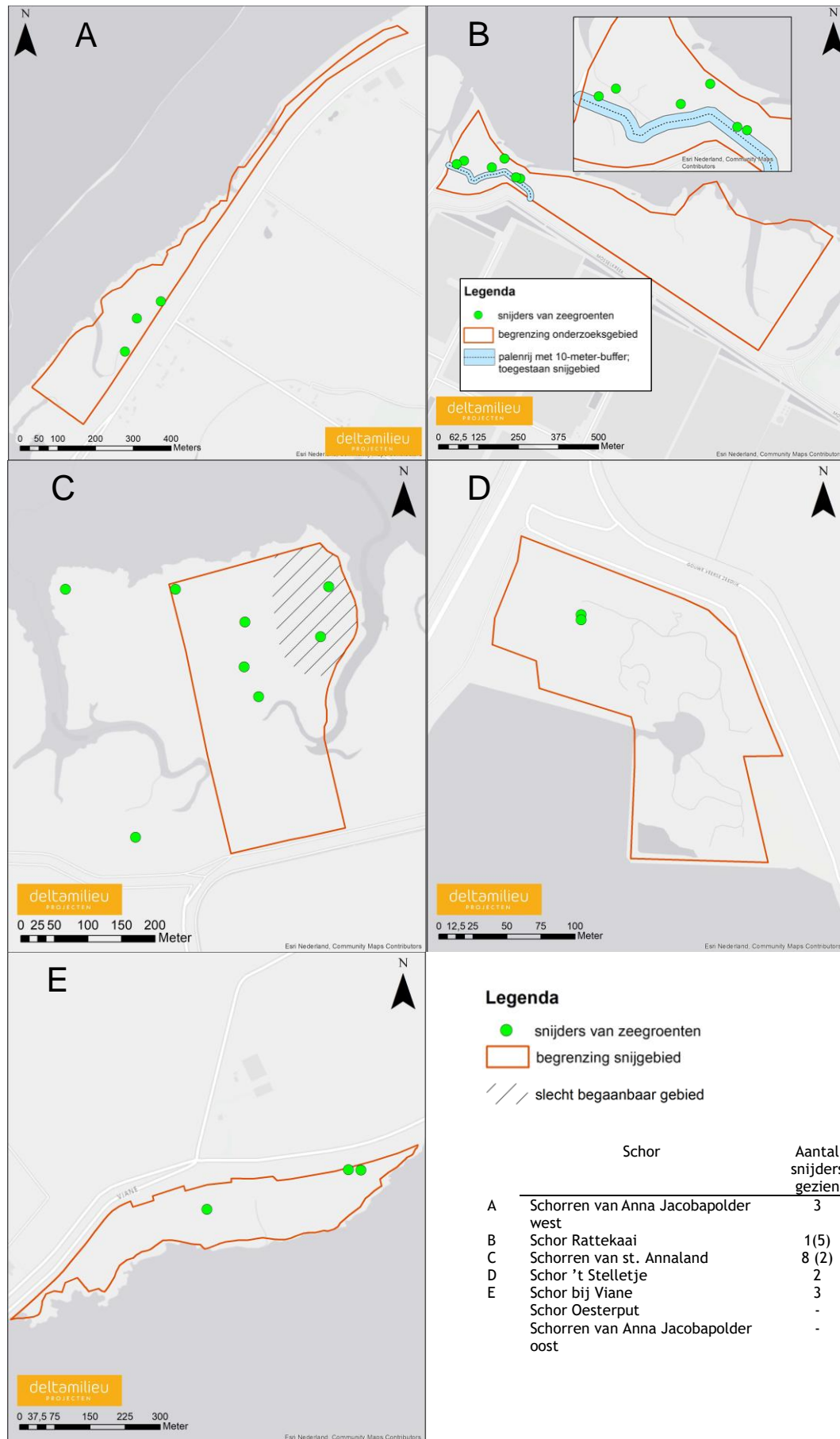
3.1 Snijders van zeegroenten

Tijdens de broedvogelinventarisaties zijn ook de waarnemingen van snijders van zeegroenten bijgehouden. Bij vijf van de zeven schorren zijn snijders waargenomen tijdens de inventarisatie van broedvogels. De snijders lopen meestal een stukje en gaan vervolgens door de knieën om zeegroenten te snijden, om vervolgens weer een stuk te lopen. Op deze manier verplaatsen de snijders zich door het hele schor. De snijgebieden ogen al snel 'vol' als er een paar snijders zich op deze manier over het schor bewegen. In de buurt van snijders werden meestal geen vogels waargenomen, tenzij het een territoriale vogel betrof die alarmerend rondvlog.

Het is meerdere keren waargenomen dat de snijders buiten het toegestane snijgebied liepen. Bij de schorren van Sint Annaland leek er wel een bewustwording te zijn van de grenzen van het snijgebied, zodra de snijders zagen dat er een medewerker met een verrekijker liep maakten ze haast om weer binnen het plot te komen. Met name bij Schor Rattekaai hielden de snijders zich niet aan de uitgezette looproute. Meer informatie over deze situatie is gegeven in onderdeel 3.3: Ervaring met looproutes bij Schor Rattekaai.

Een aantal keer hebben er gesprekken met zeegroentesnijders plaatsgevonden. Wanneer de inventarisatie van broedvogels ter sprake kwam, was de mening van de snijders dikwijls dat er in het schor helemaal geen vogels zitten. Het is meerdere malen voorgekomen dat er alarmerende vogels rond een zeegroentesnijder vlogen. Er is weinig bewustzijn met betrekking tot vogels onder de gebiedsgebruikers.

De locaties van de aangetroffen zeegroentesnijders zijn weergegeven in figuur 9. De snijgebieden Schor Oesterput en Schorren van Anna Jacobapolder oost zijn niet in het figuur opgenomen, hier zijn geen snijders aangetroffen tijdens de inventarisatie. Deze locatiestippen zijn momentopnames, de snijders gebruikten het hele gebied. Deze stippen leveren enkel een indicatie van de locaties van snijders tijdens dit onderzoek. De drukte door snijders is in dit geval ruim onderschat door verschillende omstandigheden. Ten eerste is bij verschillende getijden geïnventariseerd, en snijders mogen alleen twee uur voor en twee uur na laag water het gebied betreden. Ten tweede vond dit onderzoek plaats op werkdagen overdag, het is derhalve onbekend hoeveel snijders de schorren 's avonds betreden of in het weekend.

Figuur 9: Overzicht van waargenomen zeegroentesnijders per schor. Het aantal snijders buiten het snijgebied zijn aangegeven tussen haakjes. Alleen de gebieden waar zeegroentesnijders zijn geregistreerd zijn weergegeven.

3.2 Recreatie

Tijdens de broedvogelinventarisatie is ook de aanwezigheid van recreanten opgenomen. Alle recreatie is weergegeven in figuur 10. De meeste recreatie bleek zich aan de randen van de gebieden af te spelen, slechts in enkele gevallen werden recreanten binnen snijgebieden geregistreerd.

Ook hierbij moet het voorbehoud worden gemaakt dat dit onderzoek plaats vond op werkdagen overdag, zodat onbekend is hoeveel recreanten de schorren 's avonds betreden of in het weekend. De onderzoeksopzet was er op gericht om vogels te monitoren, waarnemingen van menselijk gebiedsgebruik waren 'bijvangst'.

Bij de schorren van Anna Jacobapolder west was er drie maal recreatie aanwezig; een jogger, een man met twee aangelijnde honden en eenmaal een stel met wel negen honden. Deze honden waren niet allemaal aangelijnd, maar het is niet waargenomen dat een hond het schor heeft betreden. Alle recreatie bleef op het pad naast het schor.

Bij het schor van Viane zijn er 34 recreanten waargenomen op het fietspad naast het schor. Eenmaal is er een recreant waargenomen op het oostelijke strandje binnen het schor. De recreant bevond zich vlak naast een scholeksternest, en is hierbij twee verbodsborden gepasseerd.

Schor 't Stelletje wordt op verschillende manieren gebruikt voor recreatie. Op het slik zuidelijk van het schor zijn er drie maal pierenspitters waargenomen. Het fietspad wordt vooral gebruikt door fietsers, een enkele keer ook door een wandelaar met loslopende hond. Een keer stonden er twee recreanten met een kinderwagen op het pad aan de oostelijke kant van het schor. Aan het begin van dit pad staat een bord dat aangeeft dat het verboden gebied is, maar er is door betreding een pad ontstaan dat uitnodigt om hier deels door het schor te lopen. Meer informatie over de bebording van de gebieden is gegeven in paragraaf 3.4.

3.3 Ervaring met looproutes bij Schor Rattekaai

Onderdeel van de opdracht was het volgen van de looproutes bij Schor Rattekaai en eventueel deze looproute aan te passen, in het geval dat er vogels zouden broeden op de route.

De looproute bestond uit een rij paaltjes aan de westelijke kant van het door de provincie gedefinieerde snijgebied. Er mocht, in de bepalingen van Natuurmonumenten, tien meter links en tien meter rechts van deze paaltjes worden gesneden. Waarnemingen van de graspieper en een rietgors vielen binnen dit gebied, er zijn geen nesten gevonden (maar daar is ook niet naar gezocht, want is zeer tijdrovend). Zeer nabij waren ook territoria van scholekster en tureluur, de kaarten hiervan staan in bijlage 1. Schor Rattekaai is een schor met veel territoria, die verspreid liggen over het gehele gebied. Daarom is het moeilijk om een route uit te wijzen die beter zou zijn dan de huidige toegestane snijroute. Hierom was er geen aanleiding de looproute aan te passen.

De looproute bleek niet voor iedereen duidelijk. Er is meerdere keren melding gemaakt bij de BOA dat er snijders buiten het toegestane gebied liepen, het is niet duidelijk of hierop geacteerd is. Er valt winst te behalen in de minimalisering van de verstoring van broedvogels door middel van meer handhaving van gebiedsgebruik door zeegroentesnijders.

Figuur 10: overzicht van waargenomen recreatie per schor. Het aantal recreanten buiten het snijgebied zijn aangegeven tussen haakjes.

3.4 Bebording

Het schor van Rattekaai is niet het enige gebied waarbij het relevant is dat wordt aangegeven waar betreding toegestaan is. In het broedseizoen zou ook elders door terreinbeheerders aangegeven worden welke paden verboden zijn, dit is echter in het veld niet waargenomen. Hier volgt een beschrijving van de situatie van de bebording bij de snijgebieden.

Oesterput

Aan de westzijde van het gebied staat een hek met een overstapje. Bij het overstapje staat een klein bordje waarop beschreven staat dat het pad is afgesloten tijdens het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli), zie figuur 11. Wie vanaf de oostkant het gebied in komt, komt geen bebording tegen. Met laag water lopen mensen vaak via de noordkant het schor op, dit is waargenomen tijdens de tellingen. Vanaf het pad aan de zuidzijde klimmen mensen over het hek en komen het gebied in zonder een bordje tegen te komen.

Figuur 11: Overstapje aan de Westzijde van de Oesterput (foto: Wendy Janse)

Figuur 12: Wandelpad vanaf de dijk naar het water in het Schor van Sint Annaland oost (foto: Wendy Janse)

Schor van Anna Jacobapolder oost

Er staan borden op hoge palen met 'Kwetsbaar gebied, verboden toegang'. Er is een wandelpad ontstaan vanaf de dijk naar het water.

Figuur 13: Bebording bij het Schor van Anna Jacobapolder West (foto: Wendy Janse)

Schor van Anna Jacobapolder west

In het gebied staan borden van Het Zeeuwse Landschap met 'Kwetsbaar gebied, verboden

toegang' langs het hele gebied, zie figuur 13. Hier is duidelijk dat men het gebied hier niet in mag.

Schor van Viane

Het is niet duidelijk dat het strandje aan de westzijde niet betreden mag worden. Waar het fietspad achter de dijk verdwijnt is een hek waar recreanten overheen klimmen om bij het gebied te komen. Hier is ook geen bord aanwezig. Er staan wel bordjes met 'verboden gebied' in het schor, zie figuur 14.

Figuur 14: Zeegroentesnijder en bebording op het schor van Viane (foto: Wendy Janse)

Schor 't Stelletje

In de noordwestpunt van het gebied staat een bord met 'verboden gebied, niet betreden'. Op het schelpenstrandje aan de oostzijde was toevallig een tijdelijke flexibele afzetting met een informatiebordje geplaatst om het nest van een scholekster en bontbekplevier te beschermen tegen vertrapping. Langs de gehele dijk is het mogelijk het gebied in te gaan zonder een bord te passeren. Ook loopt er aan de noordwestzijde een officieus wandelpad waar door recreanten regelmatig gebruik van werd gemaakt.

Schor Rattekaai

Bij Schor Rattekaai is het aan de westelijke kant duidelijk dat het gebied niet betreden mag worden, voor zeegroentesnijders is de voorgeschreven looproutte aangegeven met paaltjes. Aan de oostkant is dit minder duidelijk doordat bordjes hier grotendeels ontbreken.

Figuur 15: Schor Rattekaai met paaltjes en bebording (foto: Mark Hoekstein)

4 Discussie

Er is tijdens deze inventarisatie vastgesteld dat er broedvogels verstoord worden bij het betreden van een schor. De werknemers van Deltamilieu Projecten hebben ervaren dat vogels opvlogen bij verplaatsingen door het snijgebied. Er zijn regelmatig alarmerende vogels waargenomen, zoals tureluur, scholekster en bontbekplevier. Dit gedrag wijst erop dat deze vogels een nest of jongen in de buurt hebben. Het verstoren van deze vogels kan meerdere negatieve effecten hebben. Als een vogel veel verstoord wordt in het begin van het broedseizoen, is er gereede kans dat de vogel het gebied verlaat. Later in het seizoen kan verstoring leiden tot bijvoorbeeld het verlaten van het nest of verminderde broedzorg van de jongen. Wanneer er alarmerende vogels zijn die niet worden opgemerkt, is er een kans op vertrapping van een nest of jongen. Deze effecten leiden tot verlaging van aantallen broedvogels en hun vermogen jongen groot te brengen.

Vastgesteld is dat de zeven zeegroentesnijgebieden van dit onderzoek van belang zijn voor broedvogels, het is daarom relevant om de ervaring met zeegroentesnijders te evalueren. Er zijn verschillende maatregelen in werking om de verstoring door snijders te beperken: het verlenen van een beperkt aantal vergunningen met daarin de voorwaarden voor betreding. Daarnaast zijn grenzen van toegestaan snijgebied gemarkeerd en gebiedstoegang gelimiteerd tot enkel twee uur voor en twee uur na laag water. De ervaring leert dat deze regels niet altijd worden nageleefd. Dit onderzoek was echter gericht op het in kaart brengen van broedvogels en geeft daarom slechts een beperkt beeld van menselijk gebruik. Om zeker te zijn dat de huidige maatregelen effect sorteren is een vorm van controle of handhaving nodig.

Tijdens enkele gesprekken met snijders bleek dat er bijzonder weinig bewustzijn was met betrekking tot de vogels in het schor. De ervaring tijdens de inventarisatiewerkzaamheden was dat de bebording op meerdere plaatsen verbeterd kan worden. Duidelijke bebording kan bijdragen aan het beperken van betreding door mensen zonder vergunning.

De kaarten opgenomen in dit rapport bieden een overzicht van de broedvogels waarvoor de zeegroentesnijgebieden van belang zijn. In verband met de natuurbelangen is het dan ook zaak om de verstoring op deze schorren zoveel mogelijk te voorkomen. Ieder snijgebied blijkt een rol te spelen voor verschillende soorten broedvogels van de rode lijst. Daarom is het belangrijk dat beslissingen omtrent het snijden van zeegroenten worden gemaakt met kennis van de vogels in combinatie met kennis van de bewegingen van de gebiedsgebruikers.

5 Literatuur

Hustings, M. F. H., Kwak, R. G. M., Opdam, P. F. M., & Reijnen, M. J. S. M. (1985). Vogelinventarisatie. PUDOC, Wageningen en Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. Zeist. Sovon-rapport 2015, 52.

KNMI, 2022. Website: www.knmi.nl geraadpleegd op 25-09-2022.

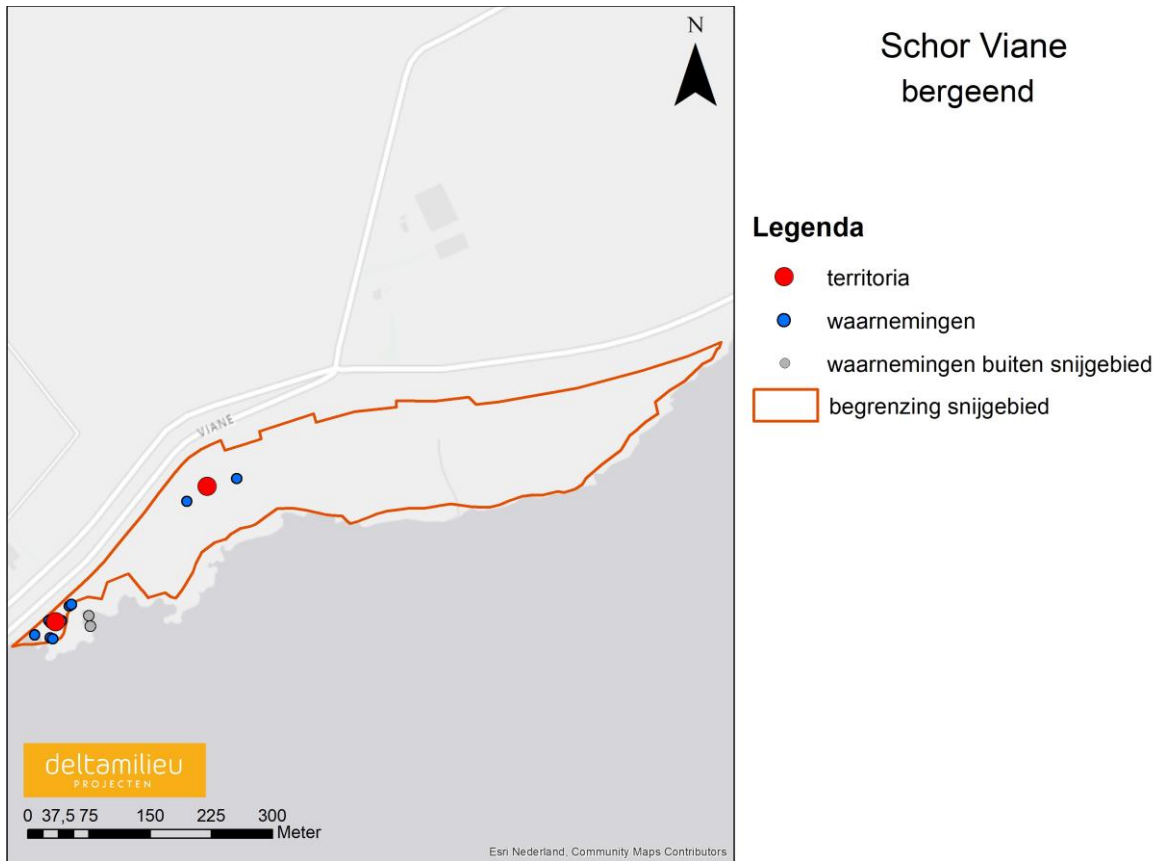
van Kleunen, A., Foppen, R., & van Turnhout, C. (2017). Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon Vogelonderzoek Nederland.

Vergeer, J. W., Van Dijk, A. J., Boele, A., Van Bruggen, J., & Hustings, F. (2016). Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, 38.

Bijlage 1: territoriumkaarten per soort

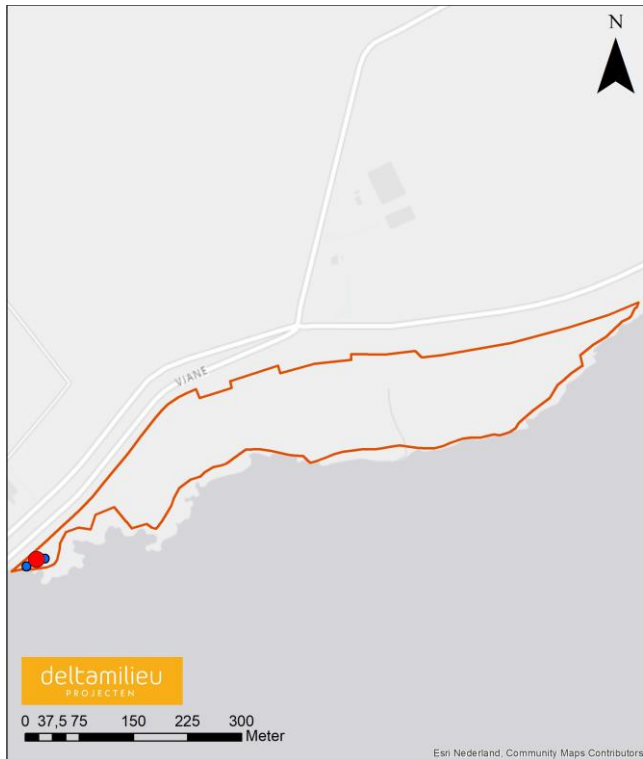
Bergeend

Schor Viane: 2
totaal: 2

Bontbekplevier

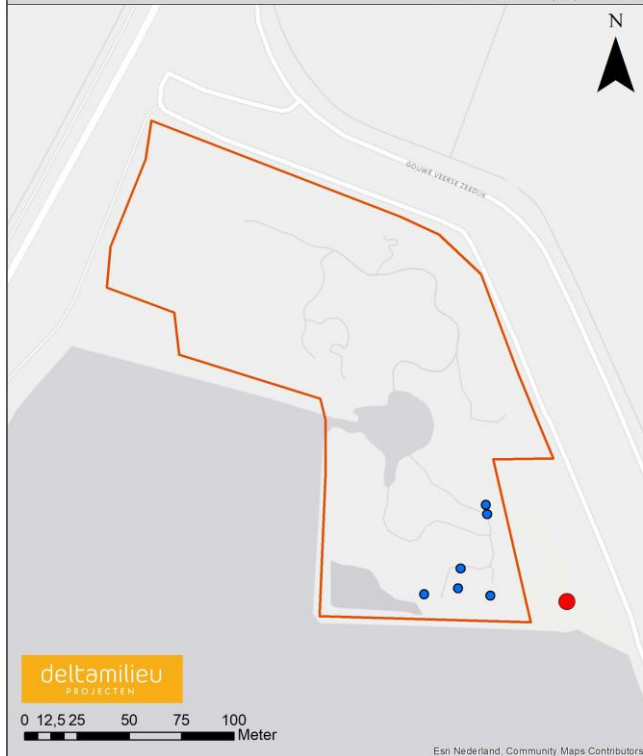
Schor Viane: 1
Schor 't Stelletje: 0 (1)
Totaal: 1 (1)

Schor Viane
bontbekplevier

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schor 't Stelletje
bontbekplevier

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Gele kwikstaart

Schor 't Stelletje: 2
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 3
Schorren van Anna Jacobapolder west: 1
Schorren van Sint Annaland: 2
Totaal: 8

Schor 't Stelletje gele kwikstaart

Legenda

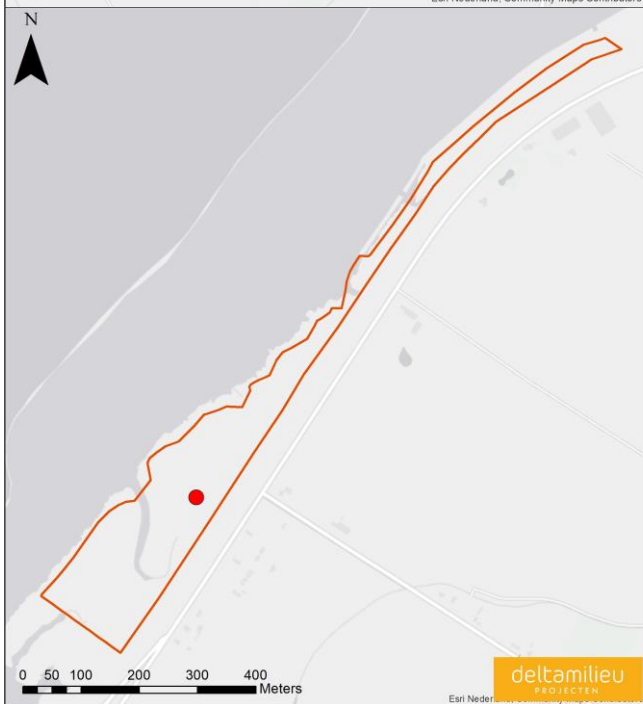
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost gele kwikstaart

Legenda

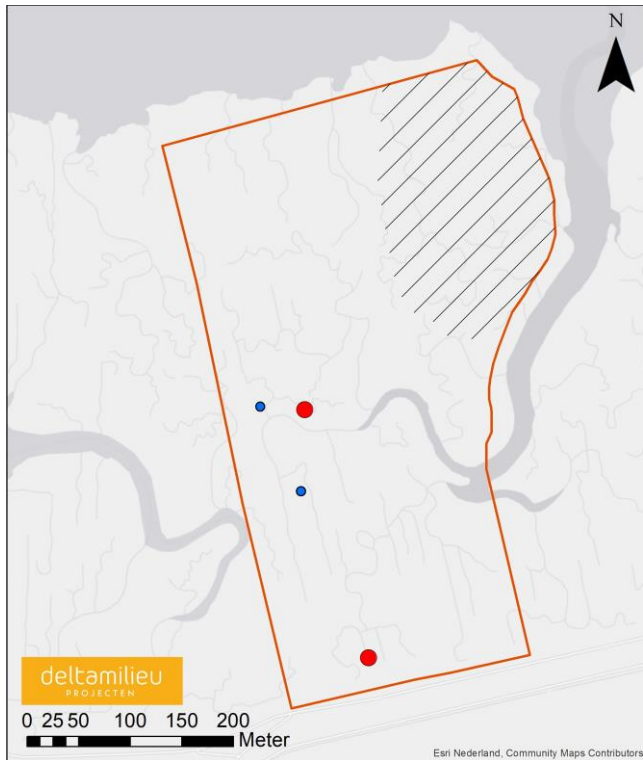
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west gele kwikstaart

Legenda

- territoria
- begrenzing snijgebied

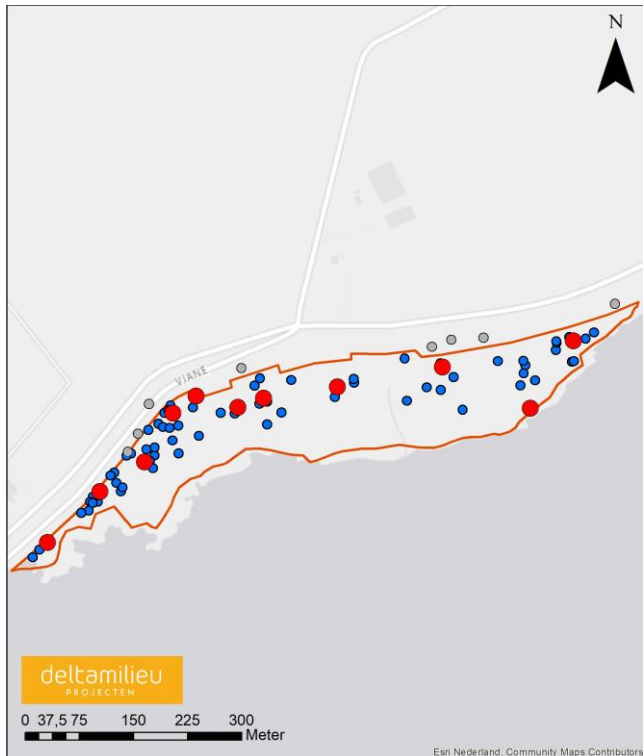
Schorren van Sint Annaland gele kwikstaart

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

Graspieper

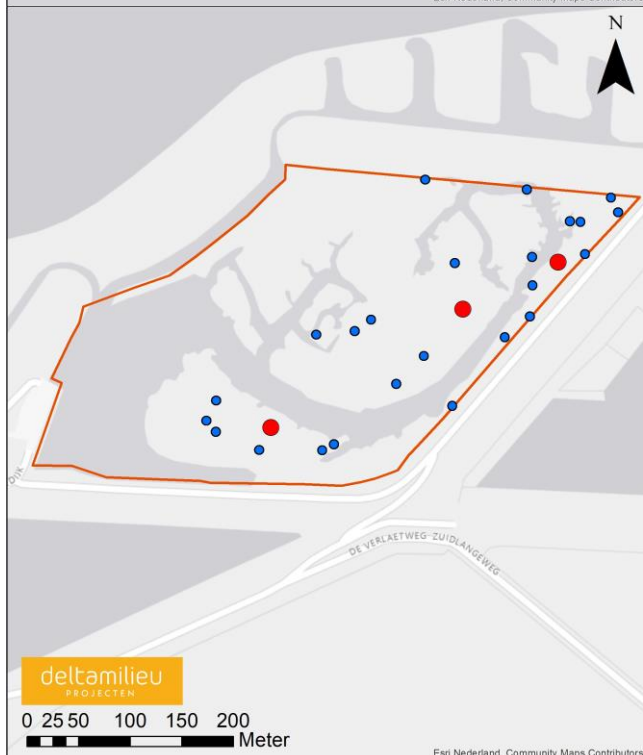
Schor bij Viane: 11
Schor Oesterput: 3
Schor Rattekaai: 13
Schor 't Stelletje: 8 (1)
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 13
Schorren van Anna Jacobapolder west: 9
Schorren van Sint Annaland: 9 (1)

Schor Viane graspieper

Legenda

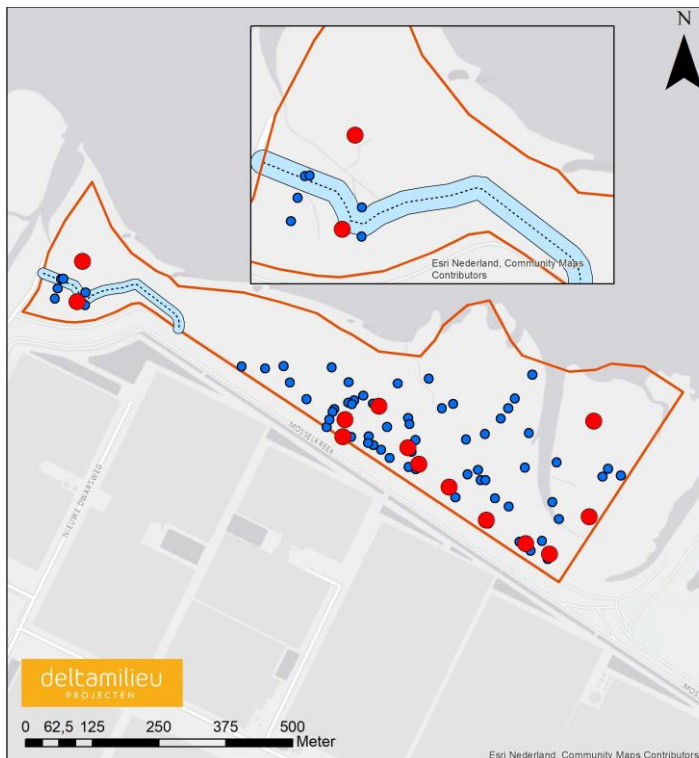
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- ▭ begrenzing snijgebied

Schor Oesterput graspieper

Legenda

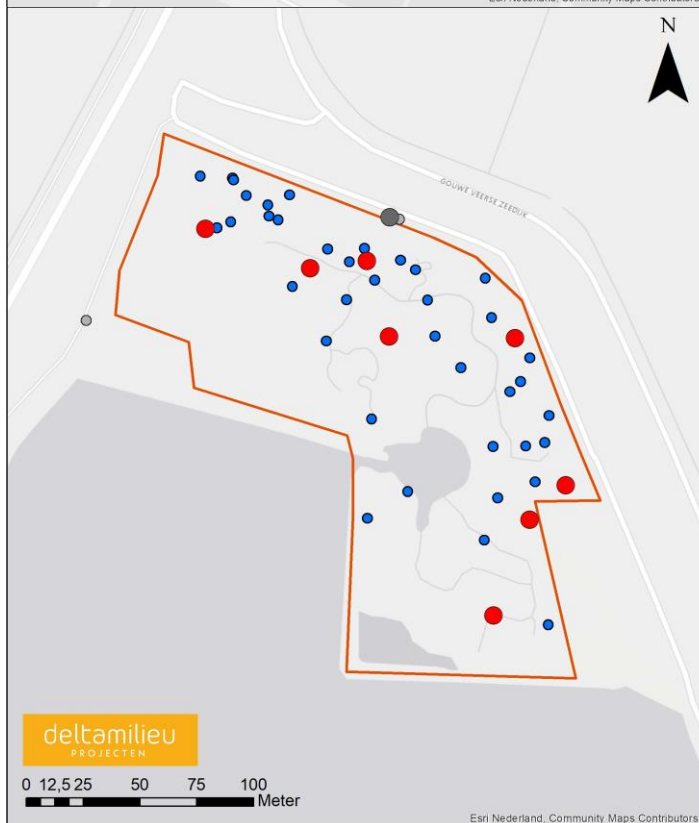
- territoria
- waarnemingen
- ▭ begrenzing snijgebied

Schor Rattekaai graspieper

Legenda

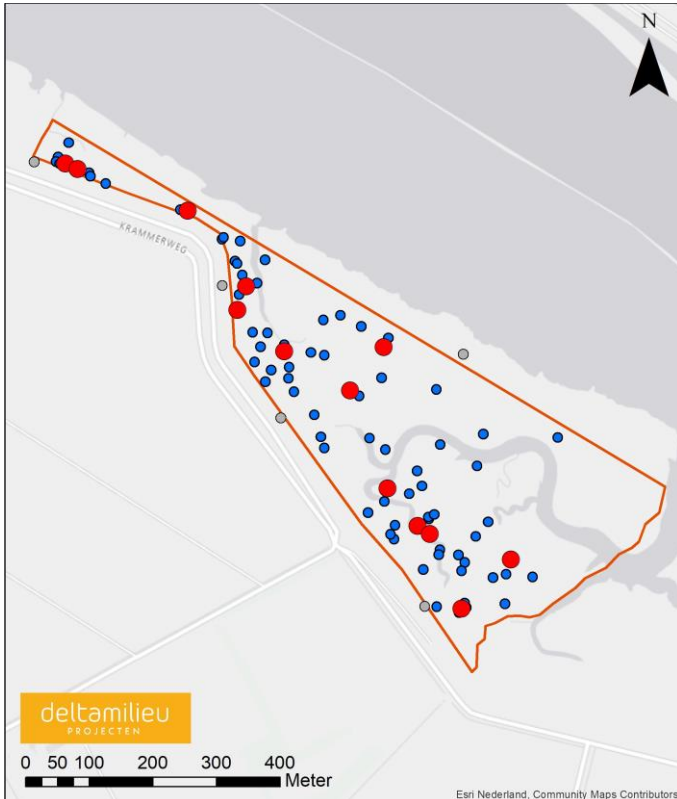
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing onderzoeksgebied
- palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

Schor 't Stelletje graspieper

Legenda

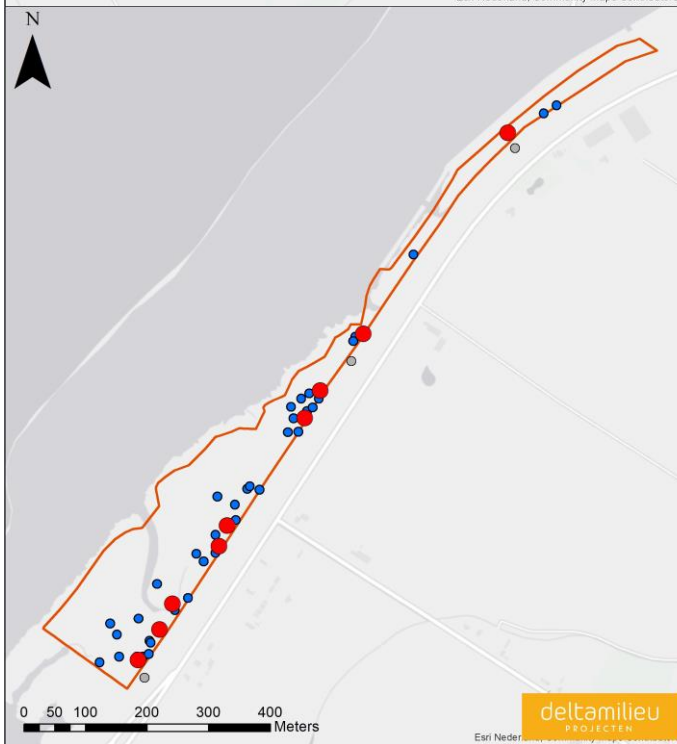
- territoria
- waarnemingen
- territoria buiten snijgebied
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost graspieper

Legenda

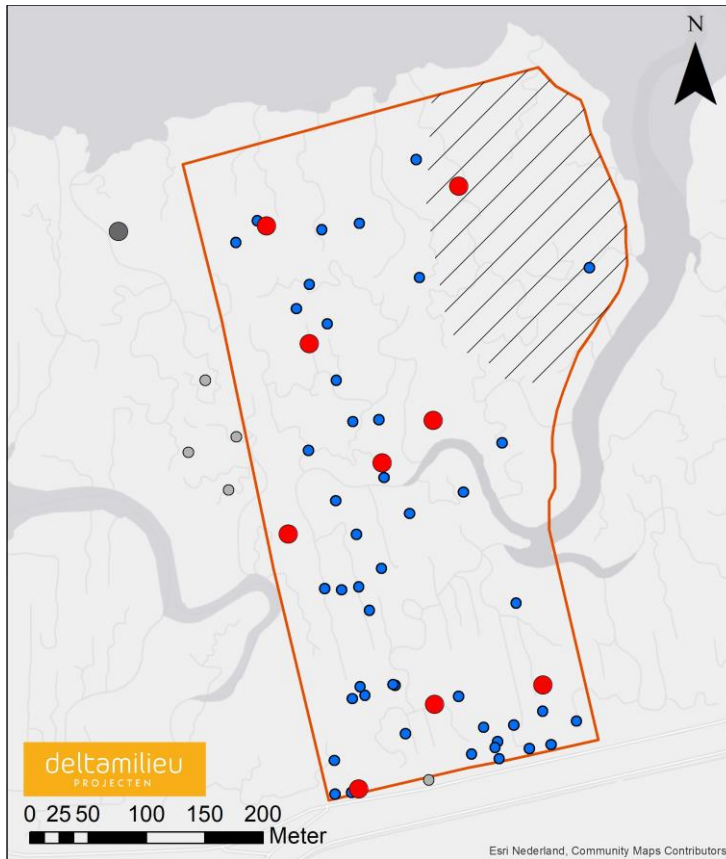
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west graspieper

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Sint Annaland graspieper

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- territoria buiten snijgebied
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

Kievit

Schorren van Anna Jacobapolder west: 1
Totaal: 1

Schorren van Anna Jacobapolder west kievit

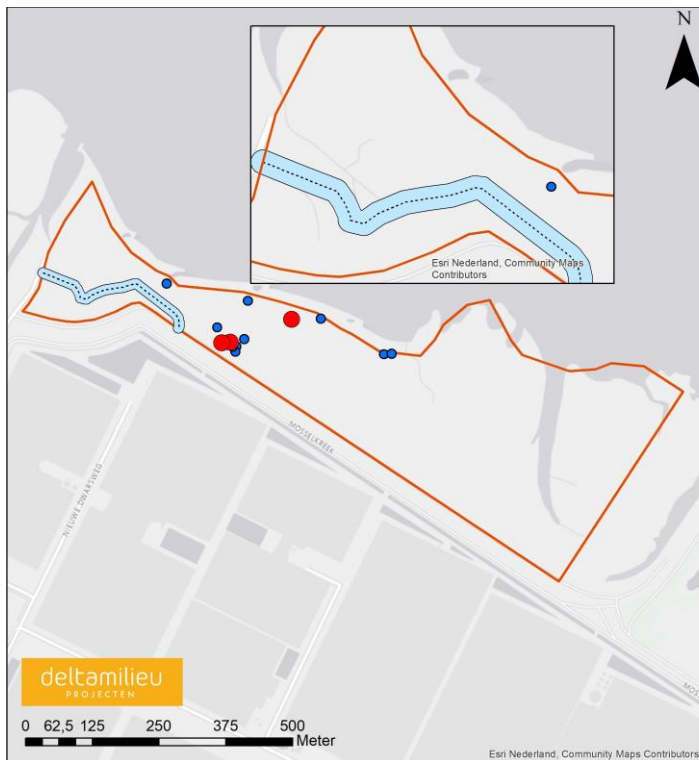
Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Kleine plevier

Schor Rattekaai: 3

Totaal: 3

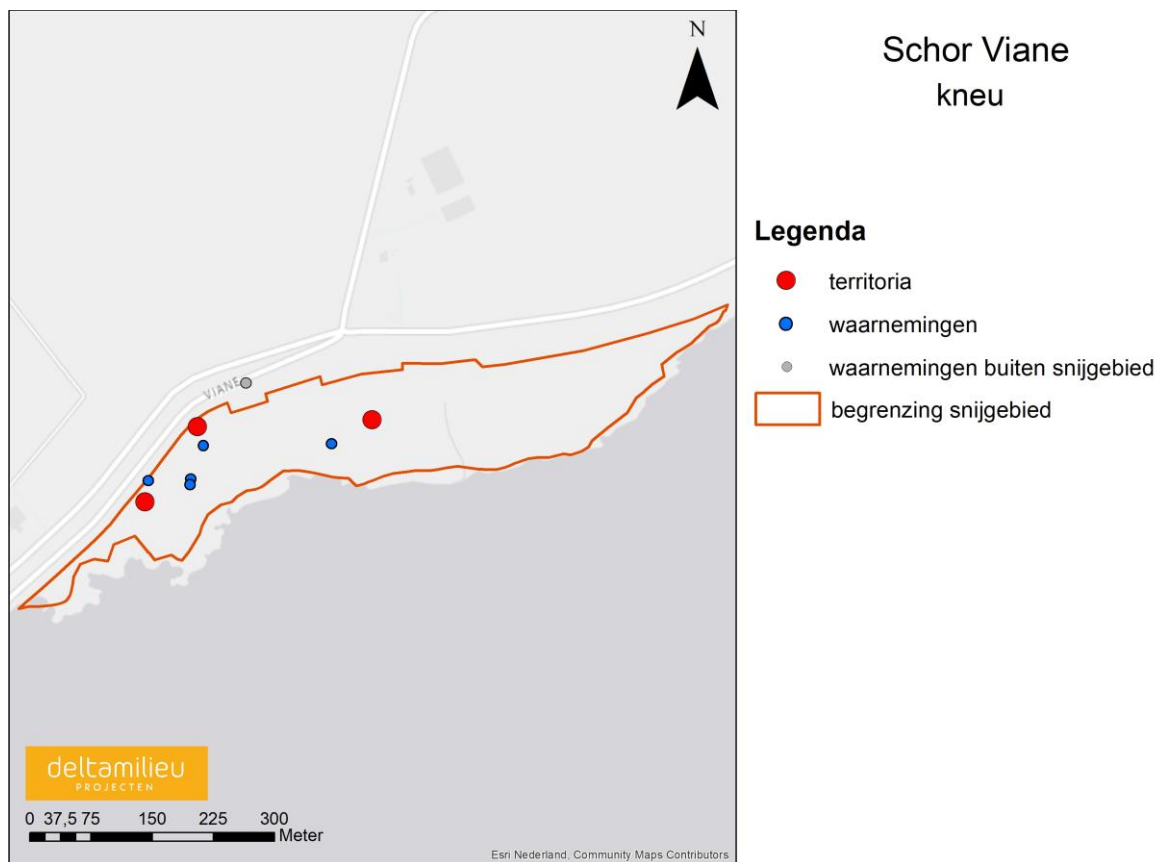
Schor Rattekaai kleine plevier

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- ▭ begrenzing onderzoeksgebied
- ▭ palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

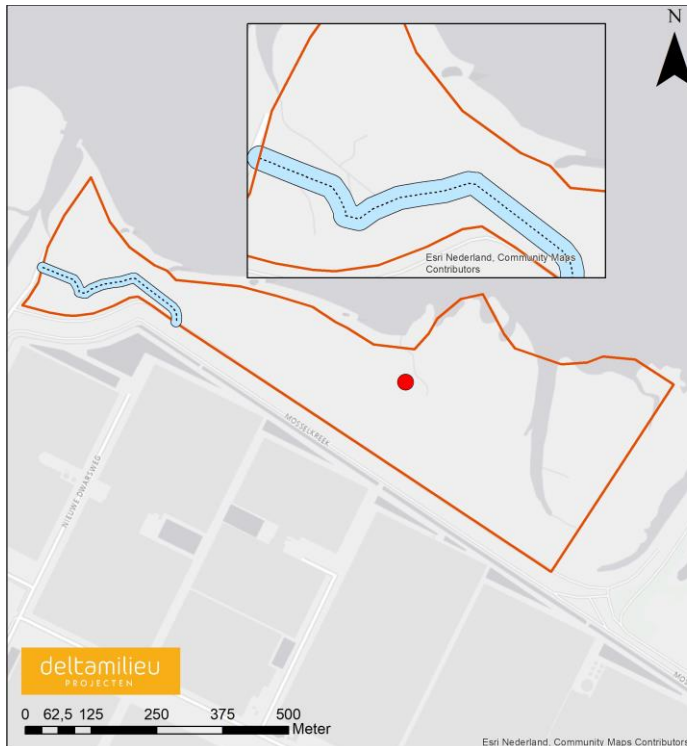
Kneu

Schor bij Viane: 3
Totaal: 3

Krakeend

Schor Rattekaai: 1
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 3
Schorren van Anna Jacobapolder west: 1
Schorren van Sint Annaland: 0 (1)
Totaal: 5 (1)

Schor Rattekaai
krakeend

Legenda

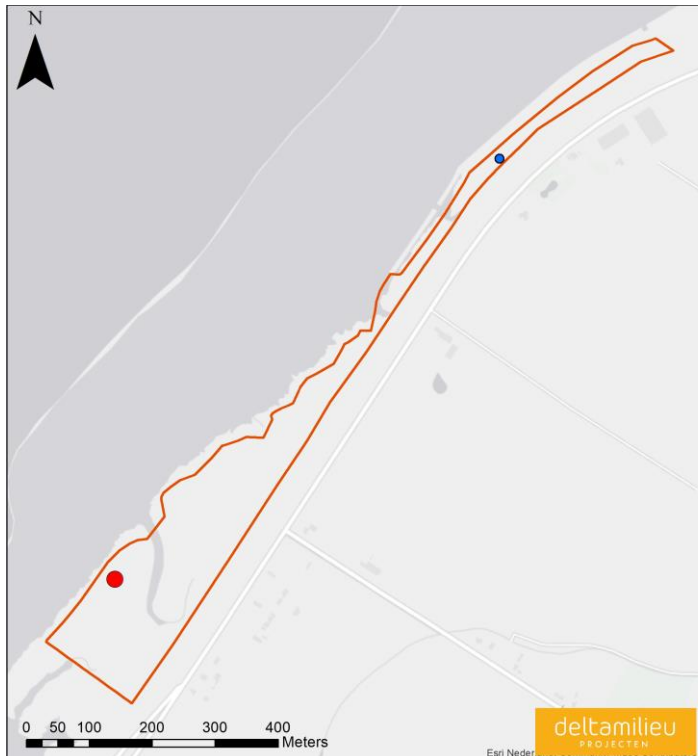
- territoria
- ▭ begrenzing onderzoeksgebied
- ▭ palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

Schorren van
Anna Jacobapolder Oost
krakeend

Legenda

- territoria
- ▭ begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west krapeend

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

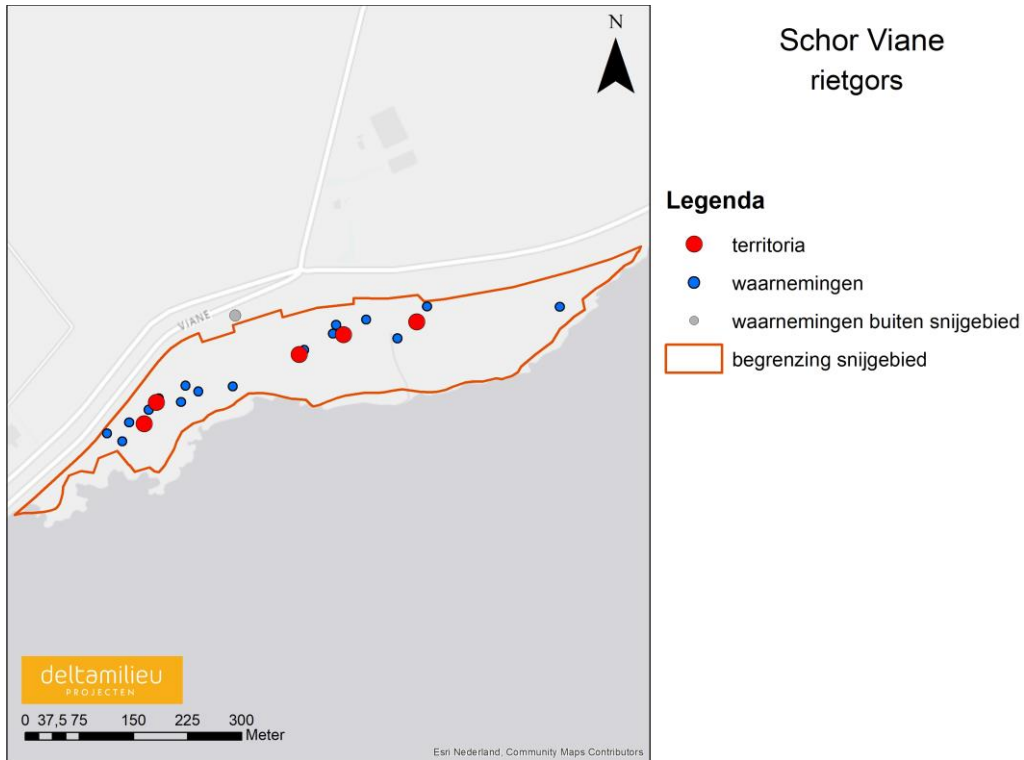
Schorren van Sint Annaland krapeend

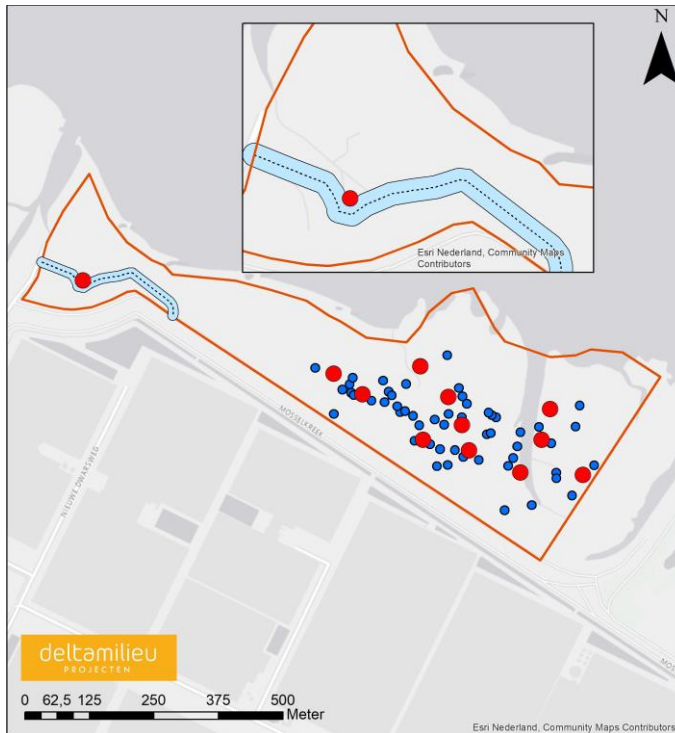
Legenda

- waarnemingen
- territoria buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

Rietgors

Schor bij Viane: 5
Schor Rattekaai: 12
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 3
Schorren van Anna Jacobapolder west: 1
Schorren van Sint Annaland: 4
Totaal: 27

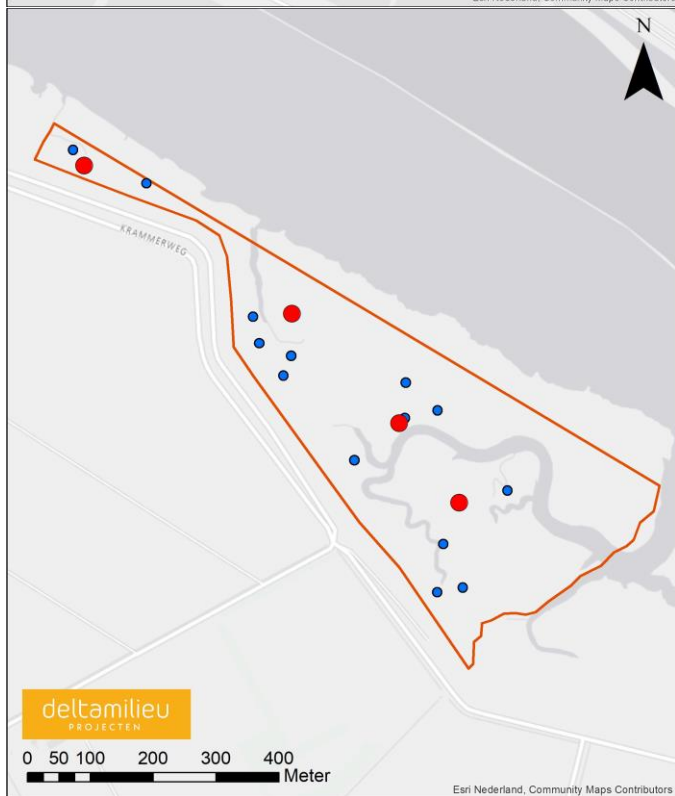

Schor Rattekaai rietgors

Legenda

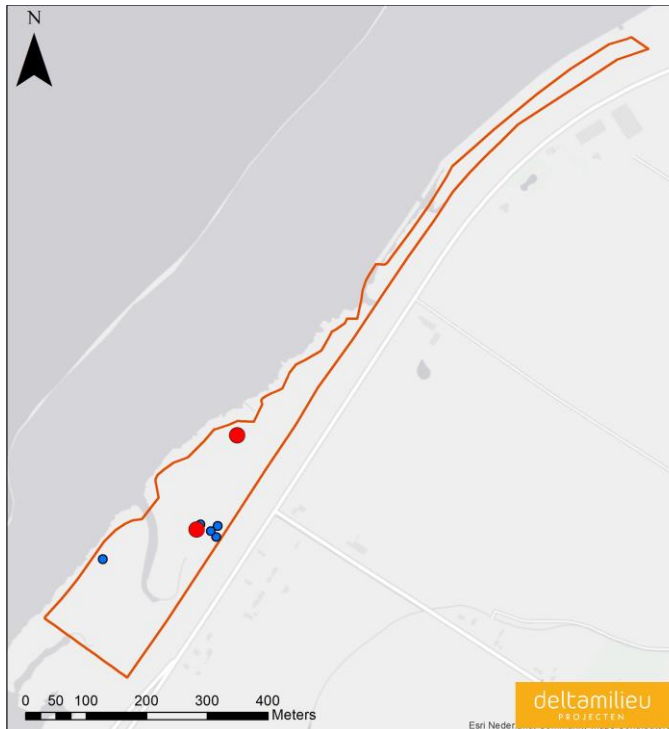
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing onderzoeksgebied
- palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost rietgors

Legenda

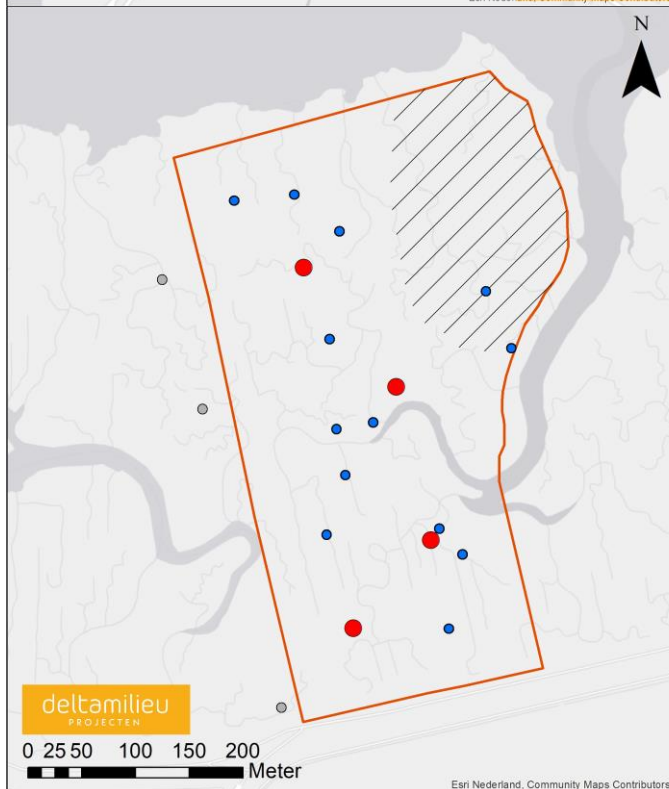
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west rietgors

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Sint Annaland rietgors

Legenda

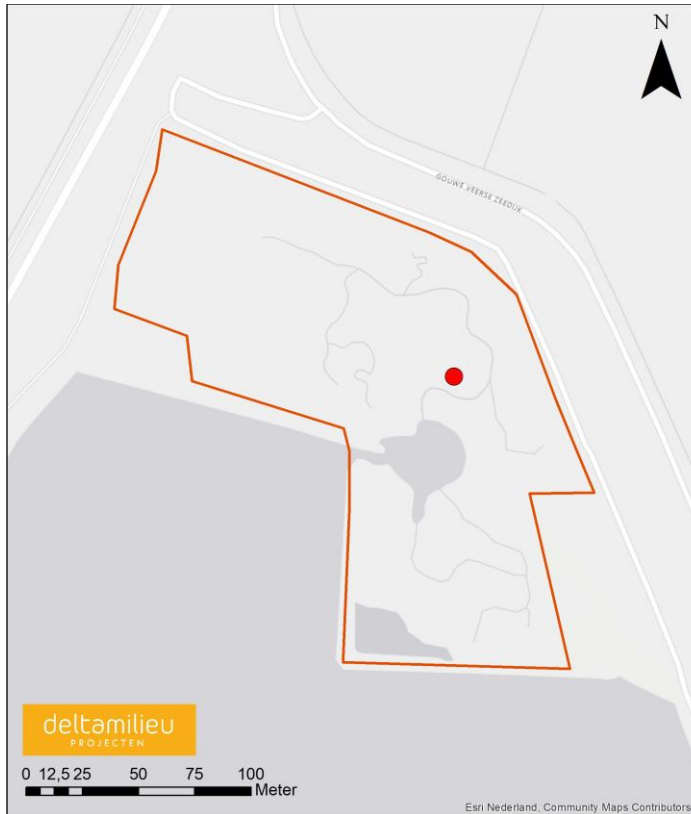
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

Rietzanger

Schor 't Stelletje: 1

Schorren van Sint Annaland: 1

Totaal: 2

Schor 't Stelletje rietzanger

Legenda

- territoria
- begrenzing snijgebied

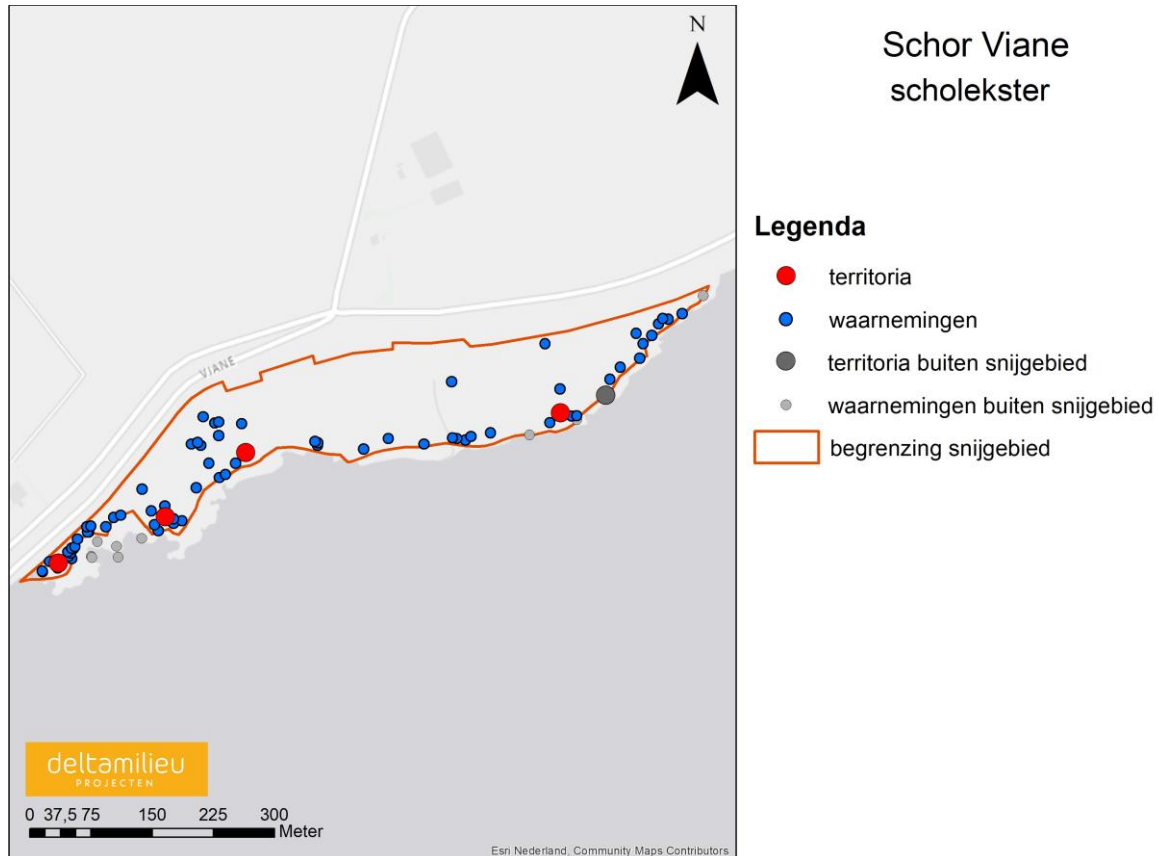
Schorren van Sint Annaland rietzanger

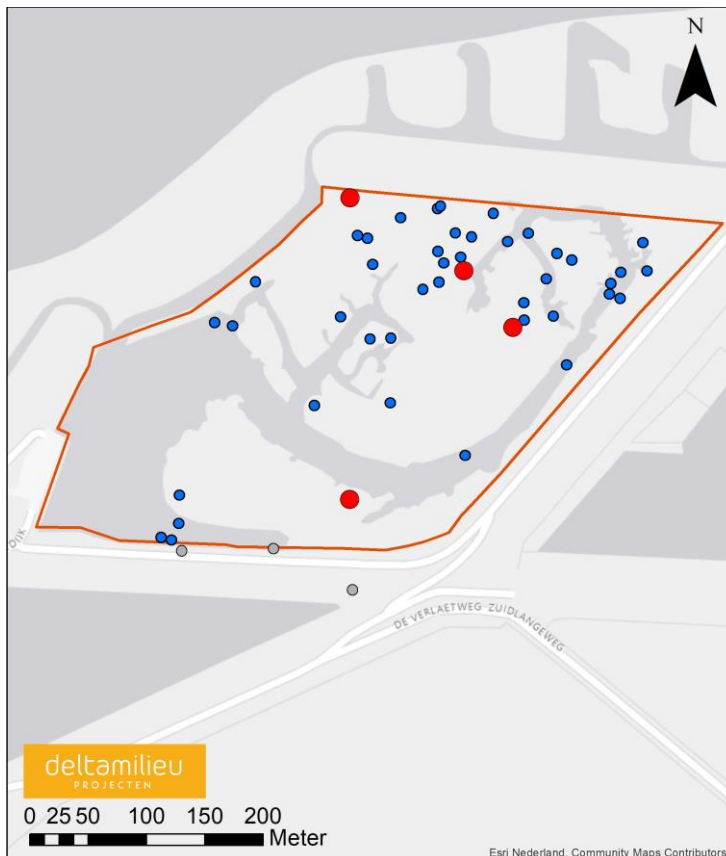
Legenda

- territoria
- begrenzing snijgebied
- /// slecht begaanbaar gebied

Scholekster

Schor bij Viane: 4 (1)
Schor Oesterput: 4
Schor Rattekaai: 2 (1)
Schor 't Stelletje: 2
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 6
Schorren van Anna Jacobapolder west: 2 (1)
Schorren van Sint Annaland: 1
Totaal: 21 (3)

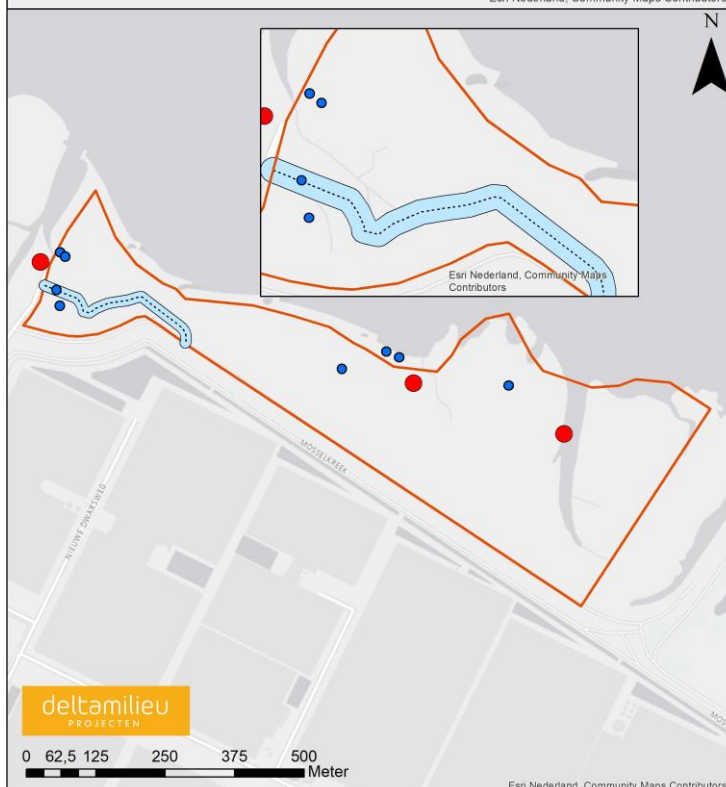

Schor Oesterput scholekster

Legenda

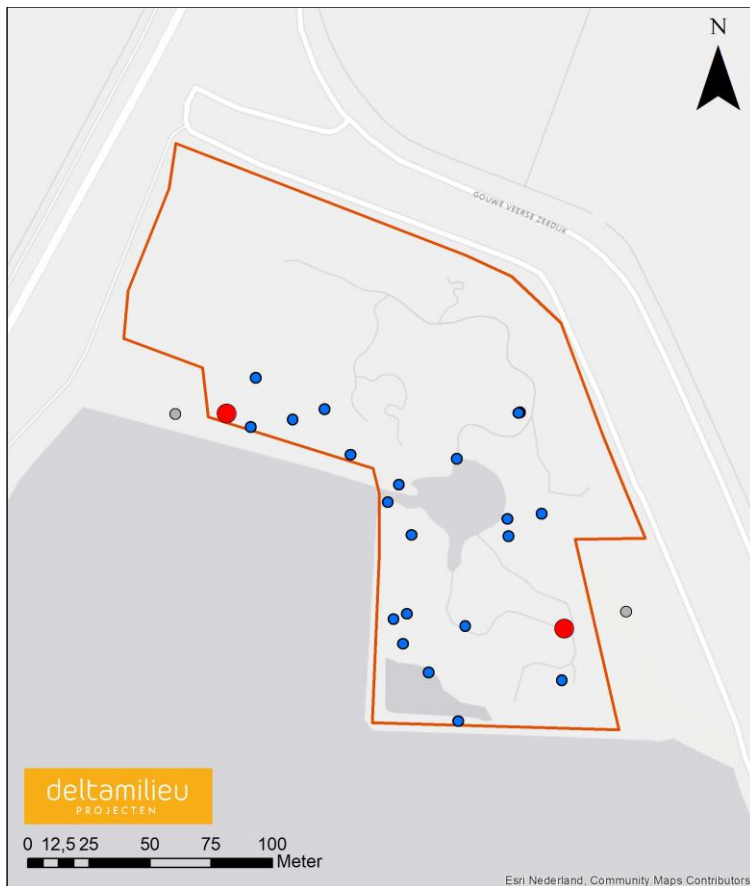
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schor Rattekaai scholekster

Legenda

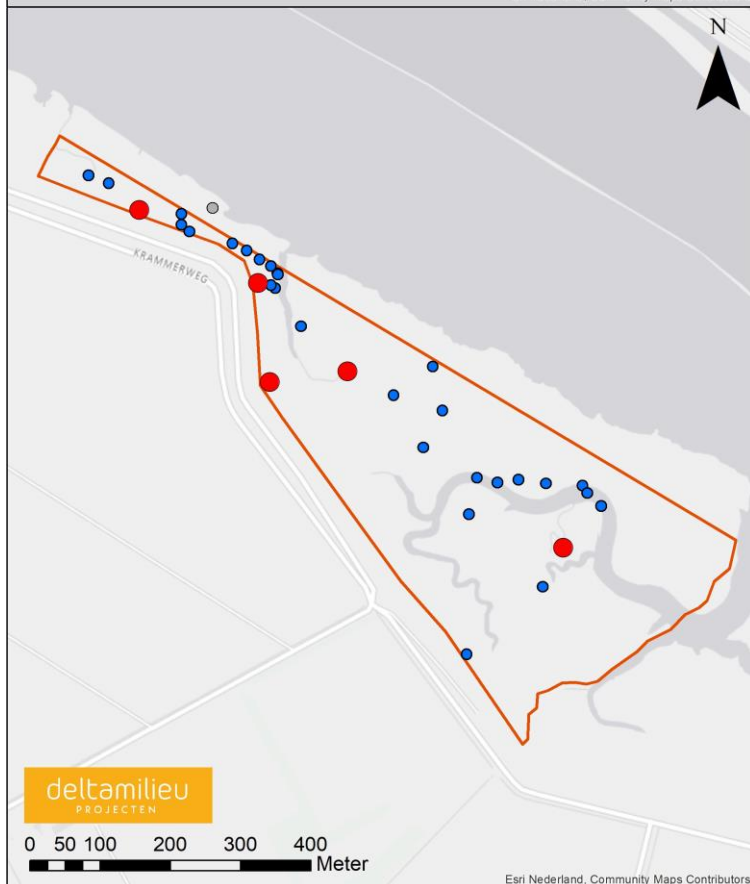
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing onderzoeksgebied
- palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

Schor 't Stelletje scholekster

Legenda

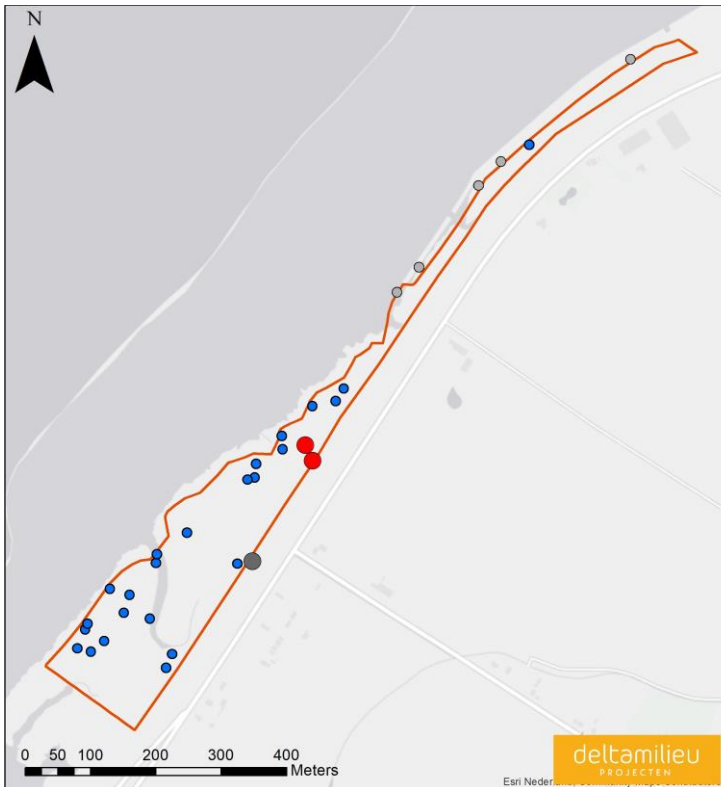
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost scholekster

Legenda

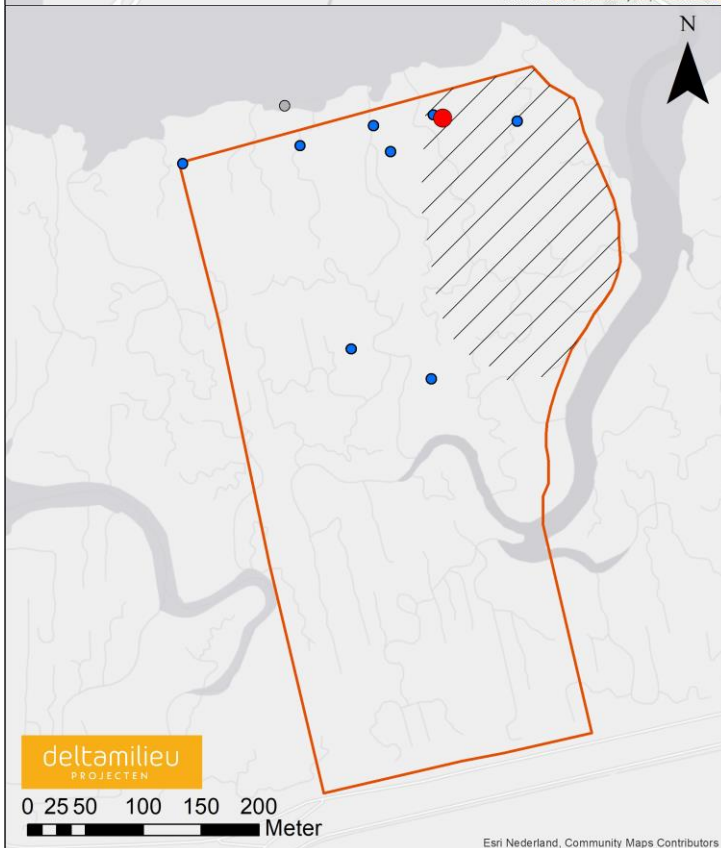
- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west scholekster

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- territoria buiten snijgebied
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

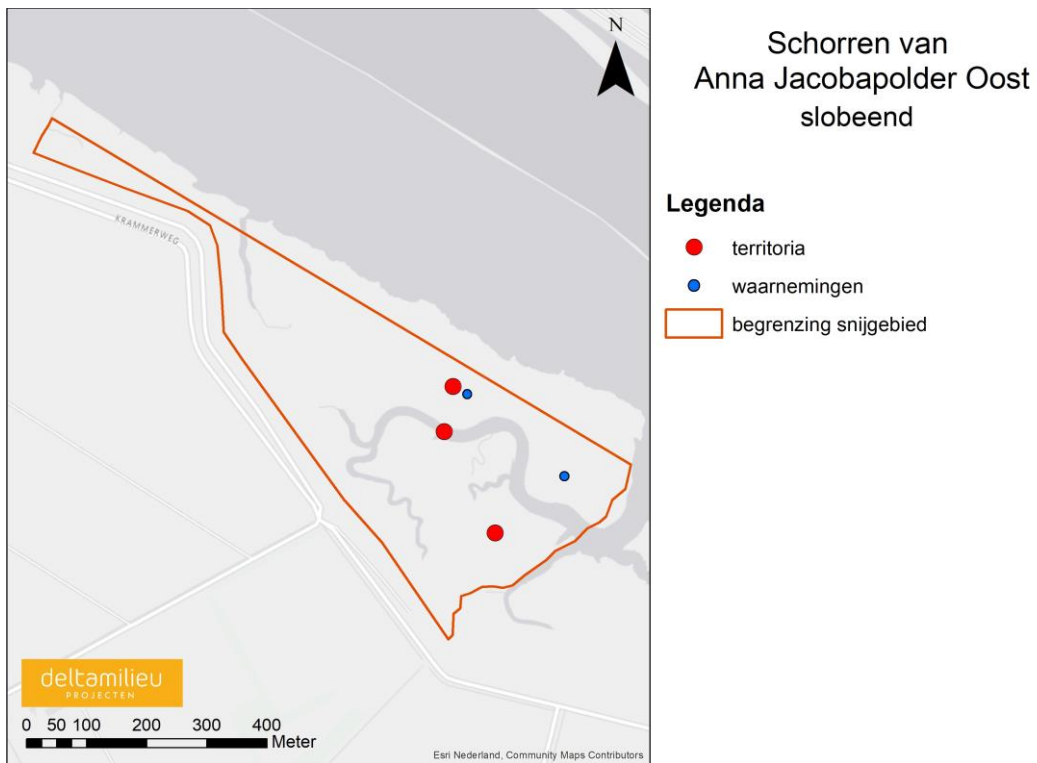
Schorren van Sint Annaland scholekster

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

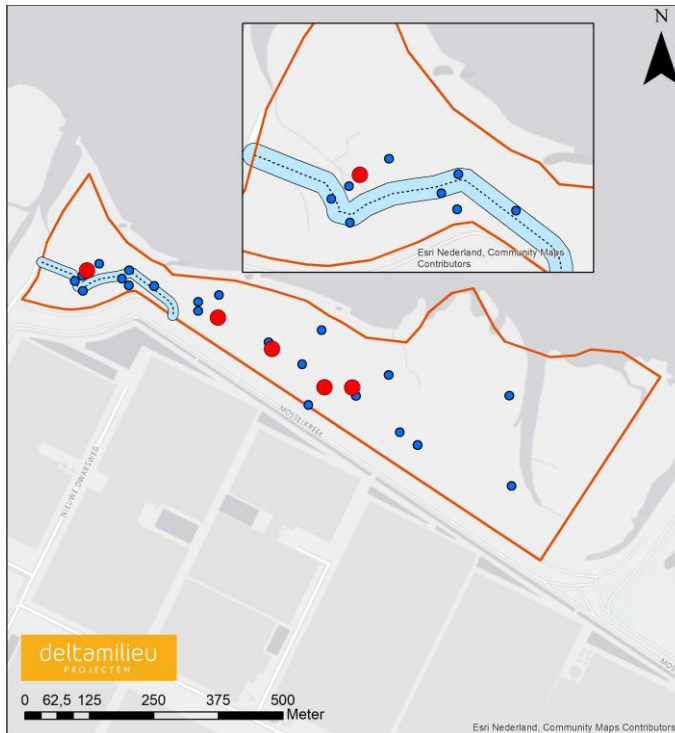
Slobeend

Schorren van Anna Jacobapolder oost: 3
Totaal: 3

Tureluur

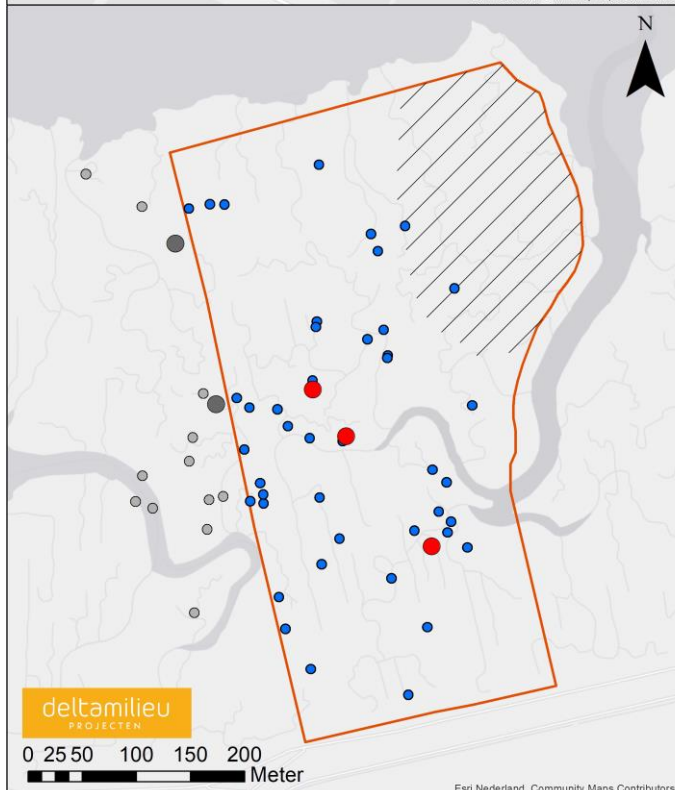
Schor bij Viane: 4
Schor Oesterput: 2
Schor Rattekaai: 5
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 6
Schorren van Anna Jacobapolder west: 5
Schorren van Sint Annaland: 3 (2)
Totaal: 25 (2)

Schor Rattekaai tureluur

Legenda

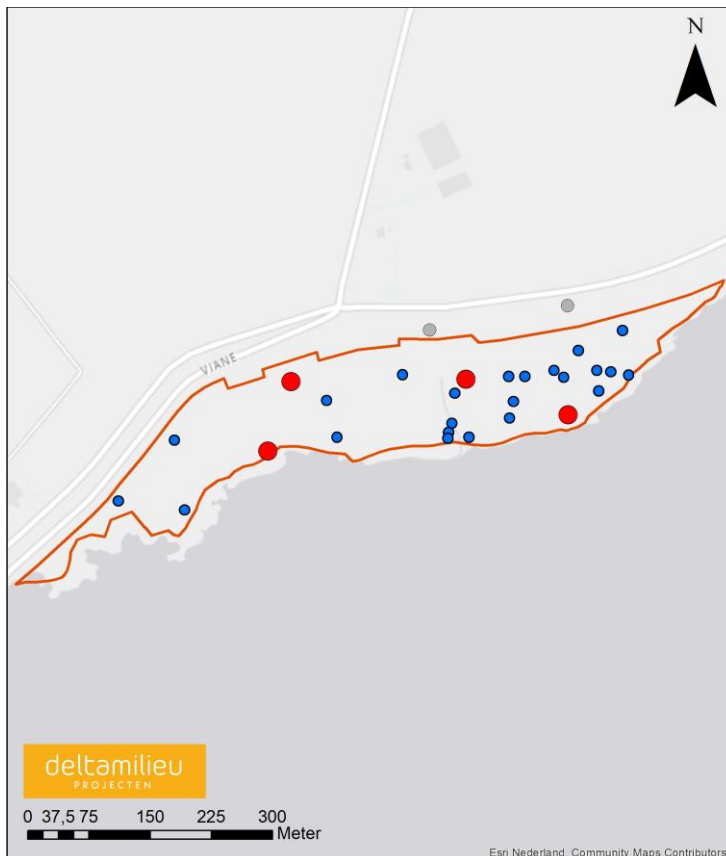
- territoria
- waarnemingen
- ▭ begrenzing onderzoeksgebied
- ▭ palenrij met 10-meter-buffer; toegestaan snijgebied

Schorren van Sint Annaland tureluur

Legenda

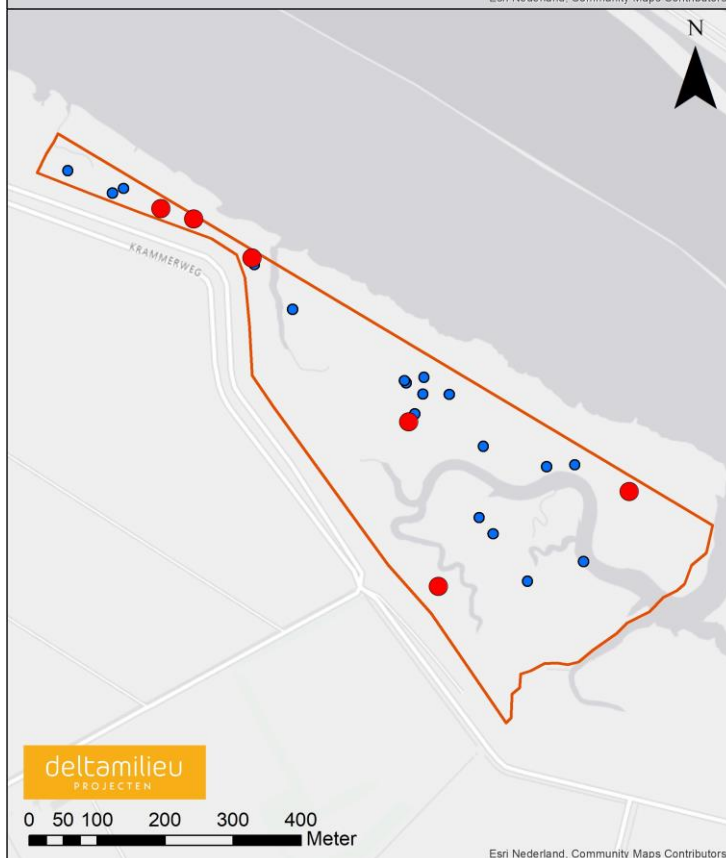
- territoria
- waarnemingen
- territoria buiten snijgebied
- waarnemingen buiten snijgebied
- ▭ begrenzing snijgebied
- ▨ slecht begaanbaar gebied

Schor Viane tureluur

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- waarnemingen buiten snijgebied
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost tureluur

Legenda

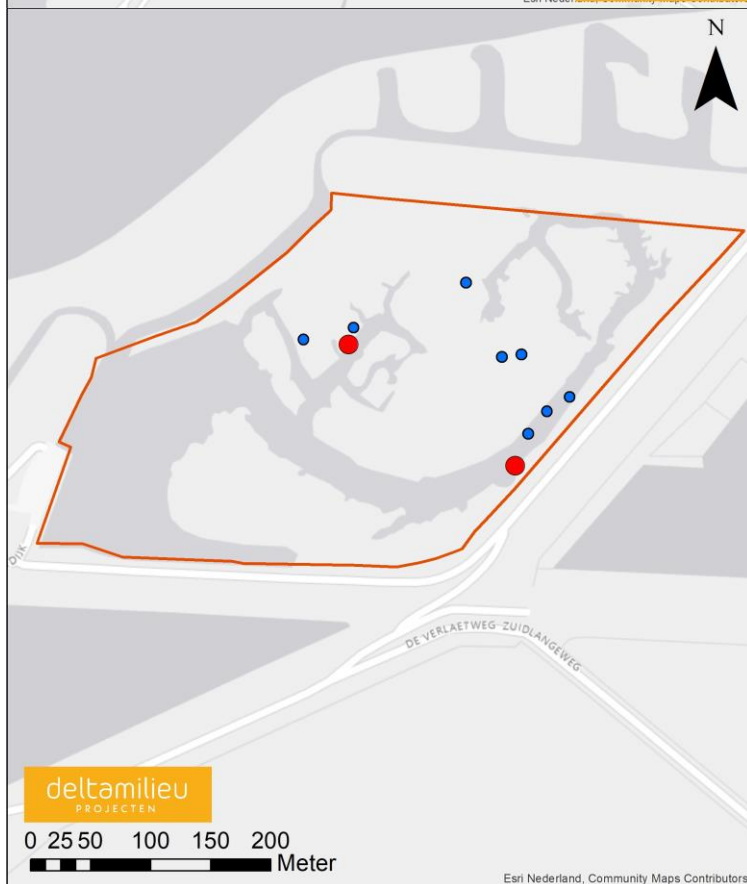
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west tureluur

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schor Oesterput tureluur

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Veldleuwerik

Schorren van Sint Annaland: 1
Totaal: 1

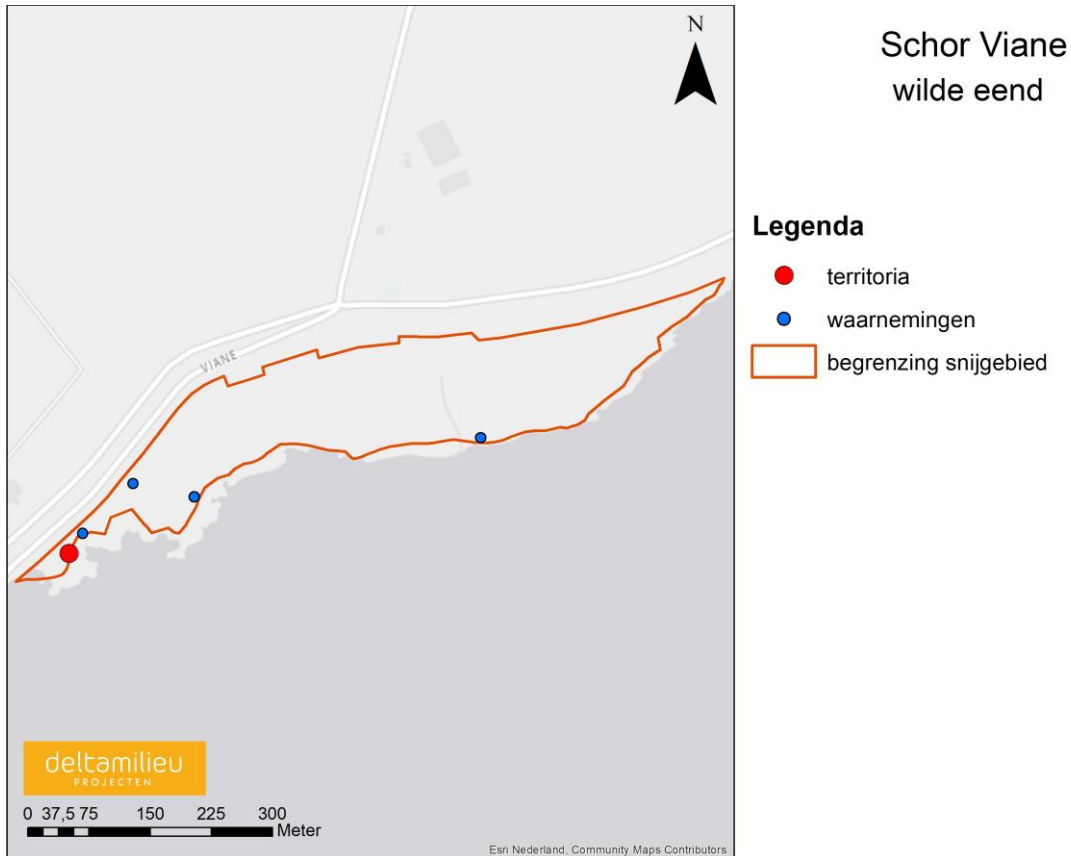
Schorren van Sint Annaland veldleuwerik

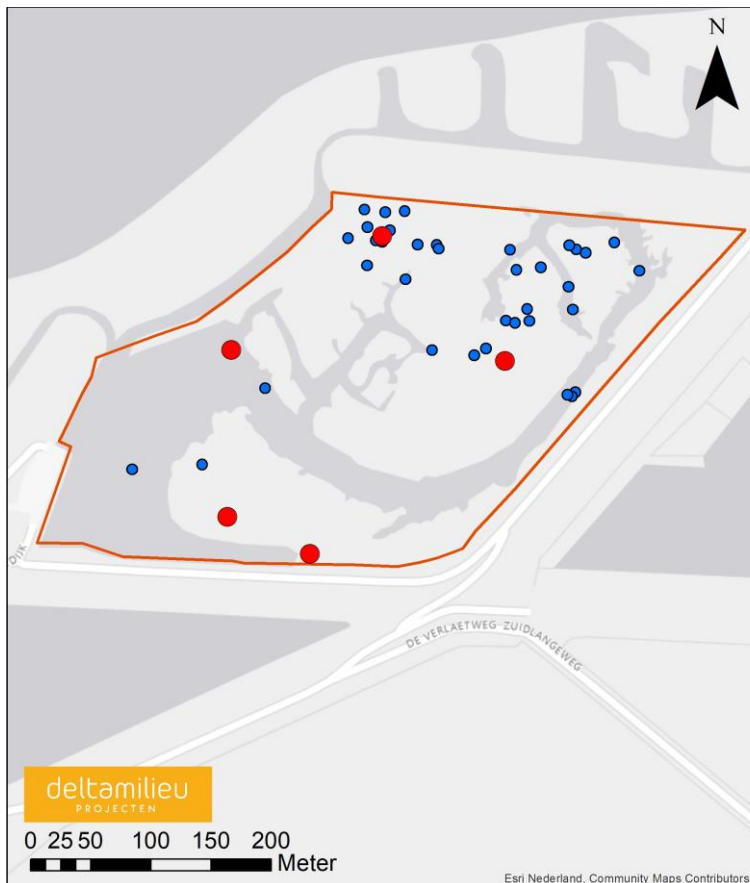
Legenda

- territoria
- ▭ begrenzing snijgebied
- /// slecht begaanbaar gebied

Wilde eend

Schor bij Viane: 1
Schor Oesterput: 5
Schorren van Anna Jacobapolder oost: 8
Schorren van Anna Jacobapolder west: 4
Schorren van Sint Annaland: 4
Totaal: 22

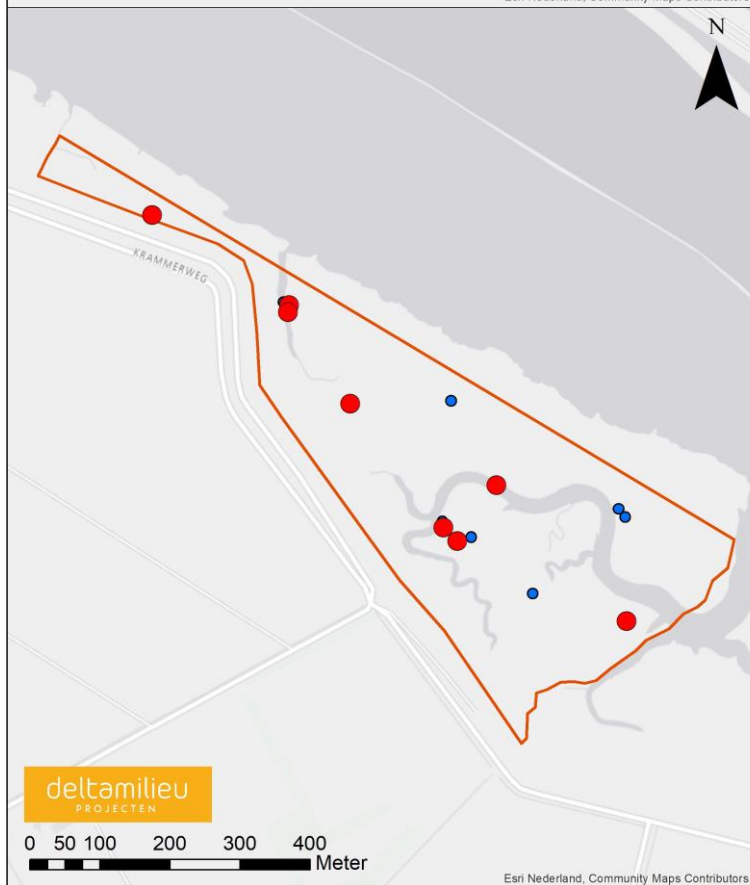

Schor Oesterput wilde eend

Legenda

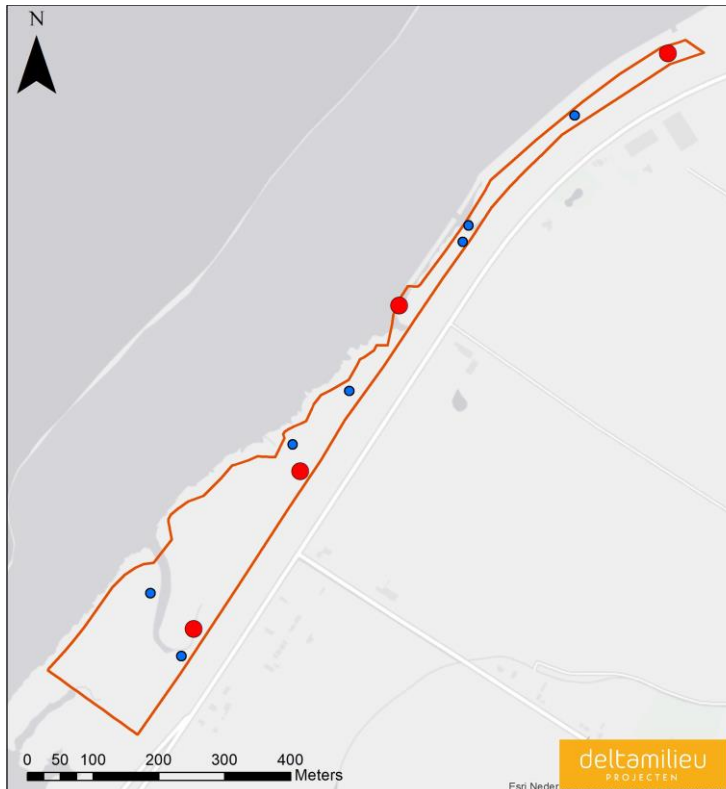
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder Oost wilde eend

Legenda

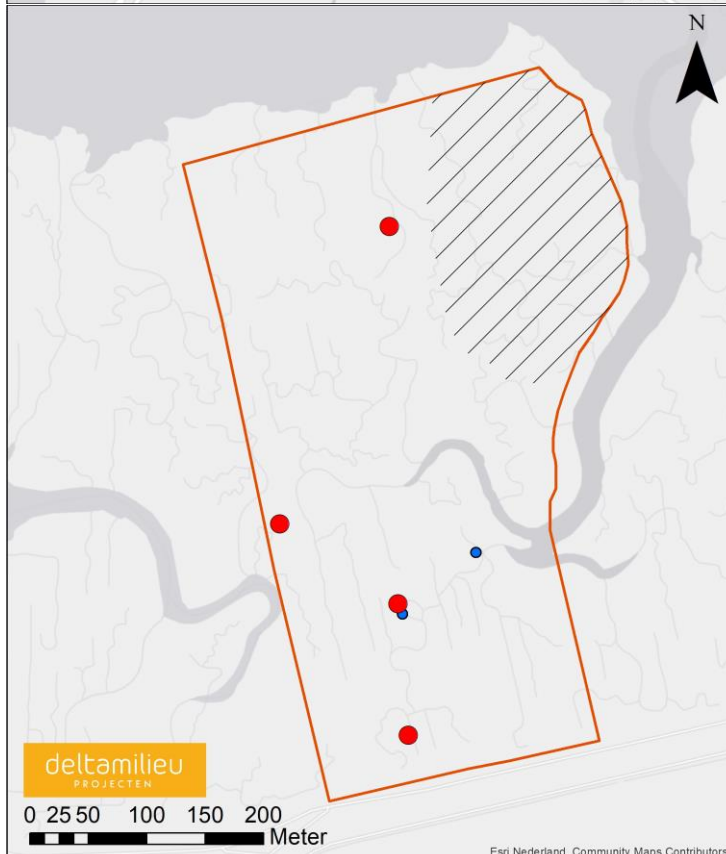
- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Schorren van Anna Jacobapolder west wilde eend

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

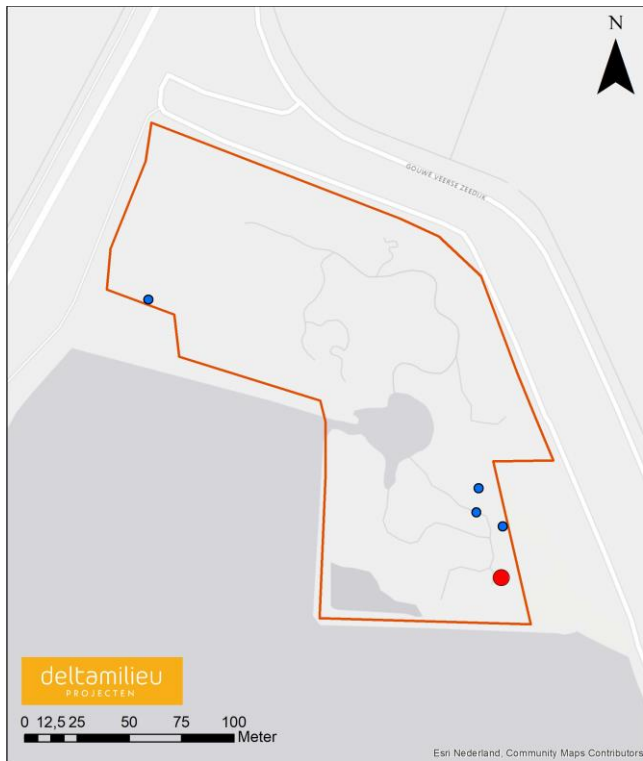
Schorren van Sint Annaland wilde eend

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied
- slecht begaanbaar gebied

Witte kwikstaart

Schor 't Stelletje: 1
Totaal: 1

Schor 't Stelletje
witte kwikstaart

Legenda

- territoria
- waarnemingen
- begrenzing snijgebied

Bijlage 2: informatiebijlage bij de door de Provincie Zeeland verstrekte vergunningen

Bijlage 1

VOORSCHRIFTEN

1. Deze vergunning is van kracht voor de op pagina 1 genoemde persoon.
in plaats van de hiervoor genoemde persoon mag een ander op hetzelfde adres woonachtig gezinslid gebruik maken van de vergunning.
2. De vergunning mag maximaal door één persoon gelijktijdig gebruikt worden op dezelfde dag. Het schorgebied/snijgebied mag dus niet betreden worden met meerdere gezinsleden woonachtig op hetzelfde adres of door derden.
3. De vergunning is alleen geldig voor het bij het Natura 2000-gebied 'Oosterschelde' behorende gebied zoals aangegeven op pagina 1.
4. De vergunning is alleen geldig van 15 april tot en met 2 juli 2022.
5. De houder van deze vergunning kan hieraan geen rechten ontleen bij de afgifte van vergunningen in de toekomst.
6. De houder van de vergunning is gerechtigd het onder voorschrift 3 genoemde gebied (zie bijgevoegde kaart, bijlage 3) gedurende de onder voorschrift 4 genoemde periode te betreden en hier zeekraal (*Salicornia spec.*) en zeeaster (*Aster tripolium*), ook wel 'lamsoor' genoemd, te snijden. Het snijden en ontwortelen van andere plantensoorten is verboden.
7. De hoeveelheid te snijden zeegroenten mag in totaal niet meer bedragen dan 2,5 kg per vergunning per dag. Het snijden voor commerciële doeleinden (verkoop) is niet toegestaan.
8. Betreden van het schorgebied en zeegroenten snijden is alleen toegestaan tussen zonsopkomst en zonsondergang.
9. Het schorgebied buiten het snijgebied (zie bijgevoegde kaart, bijlage 3) mag onder geen omstandigheden betreden worden.
10. Met uitzondering van het met deze vergunning geregelde snijden van zeegroenten en het hiertoe in een bepaalde periode mogen betreden van het schorgebied, blijven de regels, voortvloeiend uit de aanwijzing als Natura 2000-gebied onverkort van kracht. Het uitvoeren van andere handelingen die schadelijk zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen of het natuurschoon van het desbetreffende schorgebied is niet toegestaan.
11. Het is verboden honden en paarden mee het schor op te nemen.
12. Het is verboden afval achter te laten in het schorgebied.
13. Het is verboden in een zone van 10 meter van de rand van het schorgebied zeegroenten te snijden.
14. De houder van de vergunning is verplicht de vergunning bij zich te hebben en op eerste verzoek te tonen aan Buitengewoon Opsporingsambtenaren van de RUD, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, de Terreinbeherende Organisatie of Politie.
15. Een ieder aan wie vergunning is verleend, is verplicht alle door of namens de Provincie Zeeland, de Politie, de RUD, de Terreinbeherende Organisatie en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit gegeven voorschriften en/of aanwijzingen op te volgen.
16. Het Rijk en de provincie kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor schade en/of letsel opgelopen tijdens het betreden van het onder voorschrift 3 genoemde gebied en het gebruik maken van deze vergunning.
17. Het niet naleven van deze voorschriften en beperkingen kan, naast eventuele strafvervolgung, intrekking van de vergunning tot gevolg hebben. Wanneer men de voorschriften en beperkingen niet naleeft wordt men geacht zonder vergunning te snijden.
18. Het is niet mogelijk om deze vergunning over te dragen aan een derde. Wees zuinig op uw vergunning, deze wordt maar één keer verstrekt.

OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningaanvraag

U heeft een vergunningaanvraag ingediend op grond van artikel 2.7, tweede lid, Wnb. Dit artikel luidt:

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

A2. Vergunningplicht

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wet Natuurbescherming, sprake is van een vergunningplicht, dient gekeken te worden of voldaan wordt aan de eisen zoals deze zijn gesteld in artikel 2.7, derde lid van de Wet natuurbescherming. Dit artikel luidt:

GS verlenen een vergunning als bedoeld in het tweede lid uitsluitend indien is voldaan aan artikel 2.8.

Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de Provincie Zeeland beschikbaar is, de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland waarin de aangevraagde activiteit zich bevindt, zijn het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te besluiten.

A4. Procedure

De vergunningprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5, artikel 5.1 van de Wet Natuurbescherming. Op deze procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) toegepast.

Alle belanghebbenden hebben de mogelijkheid gehad op het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken. Het ontwerpbesluit heeft van 2 maart 2022 tot 8 april 2022 ter inzage gelegen bij de Provincie Zeeland, Abdij 6 in Middelburg. Tevens heeft publicatie van het ontwerpbesluit plaatsgevonden via <http://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/provinciaal-blad-en-bekendmakingen> en op <http://www.overheid.nl>.

Tegen het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen ingediend

Tegen dit besluit staat beroep open zoals in het besluit onder “rechtsmiddelen” is aangegeven. De kennisgeving van het definitieve besluit kan eveneens worden geraadpleegd via de bovengenoemde media.

A5. Activiteit

De aangevraagde activiteit betreft het snijden van zeegroenten in één van de zeven daartoe aangewezen deelgebieden in het Natura 2000-gebied Oosterschelde, voor persoonlijk, niet

commercieel gebruik. Het gaat om de zeegroenten zeekraal (*Salicornia spec.*) en zeeaster, ook wel 'lamsoren' genoemd (*Aster tripolium*).

Maximaal zullen er voor alle deelgebieden tezamen dit jaar 284 vergunningen voor het snijden van zeegroenten voor persoonlijk gebruik uitgegeven worden. Daar op voorhand een negatief-significant effect op de kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied Oosterschelde als gevolg van het gebruik van alle te verlenen vergunningen niet uit te sluiten is, is een passende beoordeling of een verslechterings-/verstoringstoets voor de activiteit noodzakelijk. Om niet alle vergunningaanvragers te belasten met het ieder afzonderlijk opstellen van een dergelijke toets en deze groep ook geen vertegenwoordigende organisatie heeft, heeft de Provincie Zeeland een ecologisch adviesbureau in 2006 opdracht gegeven om een passende beoordeling voor het snijden van zeegroenten op te stellen.

Bij het jaarlijks snijden van zeegroenten is er sprake van een periodiek te verlenen toestemming. Een passende beoordeling is niet vereist voor een activiteit die een herhaling of voortzetting is van een activiteit waarvoor reeds eerder een passende beoordeling werd gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van die activiteit. Naar onze mening zijn er geen nieuwe gegevens en inzichten die een nieuwe passende beoordeling noodzakelijk maken. De voor 2006 opgestelde passende beoordeling wordt geacht onderdeel uit te maken van de aanvraag voor 2022.

De activiteit laat zich op hoofdlijnen als volgt kenschetsen:

- het te voet betreden van het voor het snijden van zeegroenten in het op de bijgaande kaart (bijlage 3) begrensde deel van het deelgebied,
- het met een mes snijden, met een schaar knippen dan wel met de hand plukken van de eetbare delen (bladeren, 'toppen') van zeekraal en/of zeeaster,
- het verzamelen en huiswaarts afvoeren van de gesneden plantendelen.

B. Toetsing

B1 Beoordeling

Voor ieder project zoals bedoeld in artikel 2.7, tweede lid dat niet is vrijgesteld van de vergunningplicht, moet het bevoegd gezag beoordelen of toestemming kan worden verleend op grond van artikel 2.7, derde lid, van de Wet Natuurbescherming.

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn twee categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: van habitats en soorten. Bij habitats betreft het tijdelijke, dan wel permanente verstoring van habitats op schorren (habitattypen H1310, H1320 en/of H1330); andere kwalificerende habitattypes zijn niet aanwezig in de deelgebieden waar zeegroenten door vergunninghouders mogen worden gesneden. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten die op en in de directe omgeving van die deelgebieden voorkomen; overige beschermde soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effect door.

B2. Algemene doelen en kernopgaven Natura 2000

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significante negatieve effecten op zullen treden. Het snijden van zeegroenten achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

B3. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 1.10 en 2.7 t/m 2.9 onderdeel Gebiedsbescherming van de Wet Natuurbescherming en aan het provinciale beleid voor wat betreft Natura 2000-gebieden.

B4. Beoordeling van de gevolgen van het snijden van zeegroenten op instandhoudingsdoelstellingen en beschermde soorten

De beoordeling van deze aanvraag beperkt zich tot de gevolgen van de het snijden van zeegroenten op habitattypen en soorten in hoofdstuk 2 Wet Natuurbescherming.

Door overmatige betreding van het schor zouden op de kwetsbaarste delen kale plekken kunnen ontstaan, met kans op erosie. Vooral de laagste delen met een ijle pioniersvegetatie van zeekraal is betredingsgevoelig en schorontwikkeling kan daar door het snijden nadelig beïnvloed worden. Om significante negatieve effecten op dit habitatype te voorkomen en omdat dit habitatype zich, wanneer het op het schor voorkomt, aan de buitenrand van het schor bevindt, is in deze vergunning als mitigerende maatregel opgenomen dat zeegroenten niet binnen een zone van 10 meter afstand tot de schorrand gesneden mag worden.

Bij het snijden van zeegroenten verdwijnt een deel van de vegetatie. Omdat zowel zeekraal als zeeaster weer aangroeit kan van dezelfde plant meermalen worden geoogst en blijven de planten op het schor gehandhaafd. Daarenboven is ten tijde van de keuze van de locaties onder andere geselecteerd op het voorkomen van de zeegroenten. Daarbij zijn juist die delen geselecteerd waar de zeekraal en zeeaster het erg goed doen en daarmee ook goede herstelkansen hebben. Wij achten de verstoring van habitats door het snijden van zeegroenten voor persoonlijk gebruik gering, niet significant negatief en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significante negatieve effecten op 'Natura 2000-broedvogels'*

Het oogstseizoen valt voor een belangrijk deel samen met het broedseizoen, zodat de kans op verstoring van broedvogels in beginsel aanwezig is. Voor de effecten van het zeegroenten snijden op de broedvogels is geen ander onderzoek bekend dan dat uit 1996. In dat onderzoek is geconstateerd dat er wel verstoring plaatsvindt, maar dat vertrapping van nesten nauwelijks voorkomt. Er zijn geen significante verschillen in broedresultaten tussen de snijgebieden en daarbuiten geconstateerd. Kanttekening hierbij is dat ten tijde van het onderzoek ook buiten de snijgebieden enige verstoring optrad.

In de Oosterschelde neemt ten gevolge van de zogenaamde zandhonger het oppervlak schor doorgaand af. Momenteel gaat het om een jaarlijkse afname van 2 à 3 hectare bij een totaal oppervlak van circa 500 hectare. Met deze afname nemen ook (in theorie) de mogelijkheden voor broedvogels op het schor langzaam af. Daartegenover staat dat rondom de Oosterschelde grootschalige natuurontwikkeling plaatsvindt. Het gaat met name om natte gebieden die direct achter de dijk liggen en gevoed worden door zoute kwel. Deze gebieden herbergen aan schorren verwante vegetaties en vormen vanwege de ontoegankelijkheid dé locaties waar de aan schorren gebonden broedvogels tot broeden komen. Aldus geeft de natuurontwikkeling ruime mogelijkheden om eventuele verstoorde broedgevallen een alternatief te bieden.

Wij achten de verstoring van Natura 2000-broedvogels door het snijden van zeegroenten voor persoonlijk gebruik gering, niet significant negatief en aanvaardbaar.

Er zijn geen significante negatieve effecten op 'Natura 2000-niet-broedvogels'

Bij opkomend water trekken de in de Oosterschelde foeragerende vogels zich terug op de hoogste delen van de schorren, dijkdelen en in nog belangrijker mate in binnendijkse gebieden, met name de natuurontwikkelingsgebieden die direct achter de omliggende dijken liggen (inlagen, karrenvelden, kwelgebieden, etc.). Het gaat hier met name om de steltlopers, waarvoor de Oosterschelde een belangrijke functie vervult.

De aanwezigheid van mensen op het schor kan leiden tot verstoring van de aldaar overwinterende vogels. Het meest gevoelig voor deze verstoring zijn de vogels die in het vroege voorjaar voor hun vertrek naar de broedplaatsen in zeer veraf gelegen gebieden, zoals de (sub)arctische zone, moeten opvetten. Hun energiebalans luistert soms zeer nauw en verstoring dient dan ook zoveel als mogelijk voorkomen te worden. Voor deze groepen vogels zijn vooral de Westerschelde en in mindere mate de Oosterschelde van belang. Door de spreiding van de snijgebieden en het beperkte oppervlak hiervan ten opzichte van de oppervlakte van de overige schorren en gezien

de vele en grote mogelijkheden voor rustig overtijen in buiten- en binnendijkse gebieden, waaronder de zoute en brakke natuurontwikkelingsgebieden direct rondom de Oosterschelde, zullen geen significante negatieve effecten op de functie van het schor als hoogwatervluchtplaats optreden.

De aanwezigheid van mensen op het schor kan leiden tot verstoring van op het schor foeragerende vogels. Bovendien kunnen vogels die op het schor foerageren concurrentie ondervinden van het zeegroenten snijden. De vogels die op het schor foerageren en die mogelijk door het snijden van zeegroenten worden beïnvloed zijn planteneters of alleseters, zoals eenden en ganzen. Smienten, grauwe ganzen, wilde eend en pijlstaart zijn hiervan de belangrijkste vertegenwoordigers. Voor deze soorten vormen schorren vooral in de winterperiode een belangrijke voedselbron, waarna de vogels in het voorjaar naar hun broedgebieden wegtrekken, vóór het oogstseizoen van zeegroenten begint. Alleen de rotgans is een soort die tot begin mei in de Oosterschelde kan blijven 'hangen' en door het snijden van zeegroenten benadeeld kan worden. Door de spreiding van de snijgebieden en het beperkte oppervlak hiervan ten opzichte van de oppervlakte van het overige schor, de zeewier- en zeegrasvelden in de Oosterschelde, de vegetatie in de zoute en brakke natuurontwikkelingsgebieden direct rondom de Oosterschelde én nabijgelegen weidegebieden zal de soort voldoende uitwijkmogelijkheden hebben en zullen geen significante negatieve effecten optreden.

Een effect van de betreding van het schor is dat er verstoring van foeragerende vogels op de bij laagwater droogvallende slikken langs de schorren optreedt. In 1995 is onderzoek in de Waddenzee uitgevoerd waarbij de verstoring van vogels is onderzocht. Conclusies daaruit zijn dat vogels na een natuurlijke verstoring (bv. een roofvogel) sneller terugkeren dan na een menselijke verstoring, dat 72% van de door mensen verstoorde vogels na een uur teruggekeerd zijn, dat de vogels sneller terugkeren bij voedselrijke gebieden, dat niet wegvliegende vogels een verminderde voedselopnamesnelheid vertonen en dat in situaties met regelmatige menselijke verstoring gewinning en daardoor minder verstoring optreedt. In de Oosterschelde staat het areaal droogvallende platen en slikken onder druk. Ten gevolge van de zogenaamde zandhonger neemt de omvang, maar ook de kwaliteit hiervan langzaam, maar gestaag, af. Dit betekent dat de vogels die voor hun voedsel van deze gebieden afhankelijk zijn ook steeds meer onder druk zullen komen te staan. De meest kritische periode daarbij is de winter. In de winter is door de lage temperatuur de energiebehoefte en dus behoefte aan voedsel van vogels het grootst en zijn de beschikbare hoeveelheden voedsel het laagst. Bovendien bevinden de hoogste aantallen watervogels zich in de Oosterschelde in het najaar en het eerste deel van de winter. Naar het voorjaar toe nemen de aantallen weer af. Gezien het relatief zeer kleine oppervlak slikken dat door het snijden van zeegroenten voor foeragerende vogels wordt verstoord en de periode van het oogsten van zeegroenten, die buiten de voor op de slikken en platen foeragerende vogels kritische periode valt, zijn geen significante negatieve effecten hierop te verwachten.

De eventuele lokale extra verstoring op de Natura 2000-niet-broedvogels achten wij gering, niet significant negatief en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significante negatieve effecten op beschermde soorten (exclusief vogels)*

De gewone zeehond komt niet voor in of nabij de deelgebieden waar zeegroenten gesneden mogen worden.

De noordse woelmuis is in die deelgebieden nimmer waargenomen, al zou deze er in theorie wel voor kunnen komen. De kans dat er door menselijke aanwezigheid een nest wordt vernield of een individu van de soort wordt verstoord is bijzonder klein. Er worden dan ook geen significante negatieve effecten verwacht.

Beoordeling van gevolgen ten aanzien van het Provinciaal beleid (Omgevingsplan Zeeland 2018)

Er zijn geen strijdigheden met het omgevingsplan.

C. Conclusies

C1. Algemeen

Het snijden van zeegroenten is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten

dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat wij een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de deze passende beoordeling van de gevolgen van het snijden van zeegroenten voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, zijn wij voornemens vergunning voor deze activiteit te verlenen. Op grond van de ons ter beschikking staande informatie hebben wij de zekerheid verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

Uw activiteit heeft door het toepassen van voorwaarden en mitigerende maatregelen weinig tot geen extra negatieve effecten op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten;
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten;
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van het beschermde natuurmonument Oosterschelde-buitendijks.

C2. Provinciaal beleid

Het aangevraagde project wordt zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2018 of met de Beleidsnota Natuurwetgeving.

C3. Kader artikel 1.10

Uw activiteiten levert geen strijdigheden op met de in artikel 1.10 van de Wet natuurbescherming genoemde doelen.

Bijlage 3: weersomstandigheden tijdens bezoeken

- 1 Schor bij Oesterput
- 2 Schor bij Viane
- 3 Schor 't Stelletje
- 4 Schorren van Sint Annaland
- 5 Schorren van Anna Jacobapolder oost
- 6 Schorren van Anna Jacobapolder west
- 7 Schor Rattekaai

	1	2	3	4	5	6	7	temperatuur	wind	bewolking	zicht	neerslag
8-apr	•	•	•					7	W 2-3	veel bewolking	prima	geen
13-apr				•	•	•		10	NO 4	weinig	prima	geen
14-apr							•	16	WNW 2	weinig	optimaal	geen
20-apr							•	9	ONO 2-3	minimaal	goed	geen
21-apr	•	•	•					14	ONO 3	veel bewolking	prima	geen
22-apr				•	•	•		16	N 4	half bewolkt	goed	geen
26-apr							•	12	NNO 4-5	zonnig met lichte bewolking	niet optimaal, wamtetrilling	geen
28-apr	•	•	•					9	NNO 2-3	half tot zwaar bewolkt	goed	geen
29-apr				•	•	•		12	NNO 3	bewolkt	goed	geen
5-mei	•	•	•				•	12	ZW 2	zwaar bewolkt	prima	geen
6-mei				•	•	•		19	WNW 1-2	zwaar bewolkt	goed	geen
10-mei							•	11	Z 3	bewolkt	goed	geen
11-mei	•	•	•					16	WZW 3	zwaar bewolkt	goed	beetje miezer
13-mei				•	•	•		16	WZW 3	zwaar bewolkt	goed	geen
18-mei							•	15	Z 3	zwaar bewolkt	optimaal	geen
19-mei	•	•	•					17	W 2	zwaar bewolkt	goed	af en toe een bui
20-mei				•	•	•		16	ZW 2	bewolkt	goed	af en toe een bui
24-mei							•	18	W 3	zwaar bewolkt	goed	geen
26-mei	•	•						16	WZW 2-3	bewolkt	goed	beetje miezer
27-mei		•		•	•	•	•	14	WNW 2-3	half tot zwaar bewolkt	prima	geen
30-mei							•	20	NNO 1	zwaar bewolkt	goed	geen
2-jun	•	•	•					16	NNO 2	half bewolkt	goed	geen
3-jun				•	•	•		22	NO 2-3	zwaar bewolkt	goed	geen
9-jun	•	•	•	•	•	•		18	W 2-3	half bewolkt	prima	beetje miezer
11-jun							•	20	WZW 3	weinig, erg zonnig	redelijk, warmtetrilling	geen
15-jun				•	•	•		18	NO 2-3	half bewolkt	goed	geen
16-jun	•	•	•	•				21	NO 1	half bewolkt	prima	geen
18-jun							•	25	N 1	weinig, zonnig	redelijk, wel warmtetrilling	geen
22-jun							•	24	NNW 3	zonnig	optimaal	geen
23-jun				•	•	•		26	ZO 2-3	half bewolkt	goed	geen
24-jun	•	•	•					20	ZW 1-2	vrijwel geheel bewolkt	prima	buien
30-jun	•	•	•					18	W 2-3	zwaar bewolkt	prima	af en toe een bui
1-jul				•	•	•	•	16	ZW 2	bewolkt	optimaal	geen
6-jul	•	•	•					17	W 2	vrijwel geheel bewolkt	prima	geen
7-jul				•	•	•		17	NW 2	geheel bewolkt	goed	geen

Getijde tijdens bezoeken

Schorren van St. Annaland												
13 april	22 april	29 april	6 mei	13 mei	20 mei	27 mei	3 juni	9 juni	15 juni	23 juni	1 juli	7 juli
08:43	10:30	07:35	11:29	09:37	12:25	12:02	16:44	08:11	12:05	11:27	11:35	12:37
09:10	11:35	09:42	12:30	10:17	12:48	12:35	17:08	10:35	12:34	12:00	12:35	12:43
half uur na LW, opkomend	afgaand, LW om 13:36	afgaand, LW om 09:37	voor LW om 13:04	opkomend, LW om 07:18	afgaand, LW om 13:26	opkomend, HW om 14:56	opkomend, HW om 18:54	opkomend, HW om 11:42	opkomend na LW om 09:53	bijna tijdens HW om 12:20	tijdens LW om 11:52	afgaand, LW om 15:51
Oesterput												
8 april	21 april	28 april	5 mei	11 mei	19 mei	26 mei	2 juni	9 juni	16 juni	24 juni	30 juni	6 juli
07:06	06:26	07:39	07:45	10:02	07:56	13:41	13:14	11:31	12:14	14:18	11:45	12:31
07:43	07:22	08:18	08:21	10:35	08:54	14:15	14:32	12:01	12:44	15:27	12:29	12:56
opkomend, HW om 08:41	tijdens HW om 07:06	afgaand, LW om 08:51	net na HW om 07:00	opkomend, HW om 12:33	afgaand, LW om 12:33	tijdens HW om 13:55	opkomend, HW om 18:23	tijdens HW om 11:42	opkomend na LW om 11:33	afgaand na HW om 13:12	net na LW om 11:14	afgaand, LW om 15:01
Schor bij Viane												
8 april	21 april	28 april	5 mei	11 mei	19 mei	27 mei	2 juni	9 juni	16 juni	24 juni	30 juni	6 juli
09:33	09:22	09:03	10:37	08:40	10:32	15:56	11:13	09:38	10:28	11:38	09:52	10:36
10:21	10:09	09:42	11:13	09:00	11:10	16:11	12:10	10:31	11:27	12:15	10:56	11:14
afgaand, HW om 08:41	afgaand, LW om 13:36	net na LW om 08:51	voor LW om 13:04	na LW om 06:10	afgaand, LW om 12:33	afgaand na HW om 14:56	tijdens LW om 12:09	opkomend, HW om 11:42	bijna tijdens LW om 11:33	voor HW om 13:12	net voor LW om 11:14	afgaand, LW om 15:01
Schor 't Stelletje												
8 april	21 april	28 april	5 mei	11 mei	19 mei	26 mei	2 juni	9 juni	16 juni	24 juni	30 juni	6 juli
08:11	07:50	09:59	09:32	07:41	09:55	14:53	09:55	08:44	09:17	13:07	08:39	11:32
08:34	08:13	10:23	10:09	08:00	10:08	15:10	10:56	09:25	10:20	13:43	09:33	11:59
net voor HW om 08:41	afgaand, net na HW om 07:06	opkomend na LW om 08:51	na HW, LW om 13:04	na LW om 06:10	afgaand, LW om 12:33	afgaand na HW om 13:55	afgaand, LW om 12:09	opkomend, HW om 11:42	afgaand, LW om 11:33	tijdens HW om 13:12	afgaand, LW om 11:14	afgaand, LW om 15:01
Schorren van Anna Jacobapolder Oost												
13 april	22 april	29 april	6 mei	13 mei	20 mei	27 mei	3 juni	9 juni	15 juni	23 juni	1 juli	7 juli
10:02	07:04	11:17	09:03	11:02	10:02	14:37	18:51	08:11	09:23	09:03	13:48	10:20
10:33	08:49	12:27	10:35	12:02	10:47	14:58	19:14	10:35	10:17	09:56	14:14	10:52
opkomend, HW om 14:33	tijdens HW om 08:03	opkomend na LW om 09:47	na HW, LW om 13:35	opkomend, HW om 15:16	afgaand, LW om 13:26	tijden HW om 14:56	tijdens HW om 18:54	opkomend, HW om 11:42	tijdens LW om 09:53	opkomend, HW om 12:10	opkomend, HW om 18:14	net na HW om 10:08
Schorren van Anna Jacobapolder West												
13 april	22 april	29 april	6 mei	13 mei	20 mei	27 mei	3 juni	9 juni	15 juni	23 juni	1 juli	7 juli
09:40	09:06	10:20	07:50	12:56	11:15	13:05	17:32	08:11	10:39	10:07	12:36	11:15
09:57	09:54	10:57	08:35	13:28	11:57	13:58	17:32	10:35	10:57	10:59	13:47	12:36
opkomend na LW om 08:05	afgaand na HW om 08:03	opkomend na LW om 09:37	net na HW om 07:36	opkomend, HW om 15:16	afgaand, LW om 13:26	opkomend, HW om 14:56	opkomend, HW om 18:54	opkomend, HW om 11:42	opkomend na LW om 09:53	opkomend, HW om 12:10	opkomend, HW om 18:14	afgaand, LW om 15:51
Schor bij Rattekaai												
14 april	20 april	26 april	5 mei	10 mei	18 mei	24 mei	27 mei	30 mei	11 juni	18 juni	22 juni	1 juli
10:01	10:33	10:54	08:24	08:15	08:28	19:01	06:32	09:59	08:52	10:15	19:13	10:25
12:45	12:42	12:33	10:29	10:39	09:55	20:03	06:33	11:48	09:53	11:06	20:14	11:45
opkomend na LW om 08:56	net voor LW om 12:51	voor HW om 13:20	na HW om 07:00	opkomend, HW om 11:11	afgaand, LW om 11:46	opkomend na LW om 17:46	afgaand, LW om 08:20	tijdens LW om 10:57	opkomend na LW om 07:20	afgaand, LW om 12:28	opkomend, HW om 23:25	net voor LW om 11:52